Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Ўзбекистон КП Тошкент область ва шаҳар комитетлари, меҳнаткашлар депутатлари область ва шаҳар Советларининг органи

№ 229 (976)
19 ноябрь сешанба 1957 йил
Баҳоси 20 тийин

Кеч куз кира бошлади. Об-ҳаво ёмонлашмоқда, лекин пахта териш ва топшириш ишлари ҳар қандай об-ҳаво шароитида ҳам бўшаштирилмаслиги керак. Ватан манфаатлари шуни талаб қилади. Йиғим-теримни пайсалга солсак, жуда кўп ҳосилни қўлдан бой бериб қўйишимиз мумкин. Вазифа — ноябрь ойининг охиригача бутун ҳосилни сўнгги кўрагигача йиғиб-териб олишдан иборатдир. Ҳосилнинг нобуд бўлиб кетишига йўл қўймаслик — Ўзбекистондаги барча меҳнаткашларнинг ватанпарварлик бурчидир.

(Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Мурожаатидан).

ХАЛҚ СУДЛАРИГА САЙЛОВ

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети Президиуми Ўзбекистонда халқ судлари сайловини 1957 йилнинг 15 декабрида — якшанба куни ўтказиш ҳақида фармон чиқарди. Бу йил халқ судларига сайловлар Совет давлати ўзининг эллик йиллигига буюк ишонч билан қадам қўйган кунларда, халқимиз коммунизм қурилишининг янги даврига доно партиямиз раҳбарлигида янги куч-ғайрат билан киришган бир шароитда ўтказилади. Ҳамиша бўлгани каби бу сафар ҳам халқ судларига сайловлар ғолиб социализм мамлакати Конститутициясининг демократиясини бутун жаҳонга яна бир марта намойиш қилади.

Меҳнаткашлар оммасининг Совет Конституциясида тўла акс эттирилган ҳуқуқ ва ҳаётий манфаатларини астойдил ҳимоя қиладиган ҳамда демократик принцип асосида ташкил топиб, совет қонунчилигини мустаҳкамлашда катта роль ўйнайдиган халқ судлари тўғри, яширин овоз бериш йўли билан уч йил муддатга бевосита халқ томонидан сайланади. Суд сайлови умумий, тўғридан-тўғри ва тенг сайлов ҳуқуқи асосида ўтказилади. Ёши ўн саккизга тўлиб, сайлов ҳуқуқига эга бўлган барча гражданларимиз иррқига, миллатига, ижтимоий чиқишига, мулкига ва ўтмишдаги фаолиятига қарамай, халқ судлари сайловида тўла қатнашадилар, ёши йигирма учга тўлган гражданларимиз халқ судьяси ва халқ маслаҳатчиси бўлиб сайлана оладилар.

Бу галги суд сайлови ҳам ўтган сайловлар каби коммунистлар билан партиясизларнинг мустаҳкам блоки асосида ўтади. Областимизнинг район ва шаҳар халқ судларига сайланишга номзодлари қўйиладиган 64 судья ва 4695 халқ маслаҳатчиси партия ва халқимизнинг асил фарзандларидирлар. Халқ судлари сайлови совет халқи маънавий-сиёсий бирлигини, унинг шонли Коммунистик партия ва Совет ҳукумати атрофига мустаҳкам жипслашганлигини, совет демократиясининг қудратли кучини намойиш қилади.

Совет суди ўзининг бутун характери ва фазилатлари билан капиталистик дунё судларидан тамомила фарқ қилади. Биздаги судлар бевосита меҳнаткаш халқ томонидан сайланади, унинг туб манфаатларини кўзлаб иш юргизади. Капиталистик мамлакатларда аҳвол бутунлай бошқача. Буржуа суд системасида демократиядан асар ҳам йўқ. У ердаги судлар бир ҳовуч капиталистларнинг халқ оммасини эзиш, халқни қулликда сақлаш қуроли бўлиб хизмат қилади.

Бизда халқ судларига сайлов давлат аҳамиятига эга бўлган муҳим сиёсий кампаниядир. Сайлов барча юстиция органлари ва халқ судларини оммага янада кўпроқ яқинлаштиришда, уларнинг фаолиятини яхшилашда, социалистик қонунчиликни мустаҳкамлашда катта ижобий роль ўйнайди. Шунинг учун ҳам район партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари, маҳаллий Советларнинг ижрокомлари сайловга ҳар тарафлама пухта тайёргарлик кўришлари ва уни тўла уюшқоқлик билан ўтказиш учун барча тадбир-чораларни ўз вақтида амалга оширишлари зарур. Сайловга тайёргарлик ишлари ҳозирданоқ қизиб бормоқда. Сайлов округларининг рўйхатлари тасдиқланди, улар матбуотда эълон ҳам қилинди. Жойларда сайловчилар рўйхатини тузишга киришилди.

Халқ судлари составига кандидатлар кўрсатиш сайловга тайёргарлик кўришнинг энг асосий қисмидир. Коммунистик партия ва Совет давлатининг отоқли арбоби М. И. Калинин бундай деган эди: **«Агар судья яхши марксист, тажрибали ходим, маданиятли, саводли киши бўлса, унинг ҳукмлари ва қарорларининг 99 проценти сиёсий аҳамиятга эга бўлиб, совет қонунини, партия директиваларини пропаганда қилишнинг энг яхши формаларидан бири бўлади, деб дадил айтиш мумкин».** Михаил Ивановичнинг бу сўзлари халқ маслаҳатчиларига ҳам тўла таалluқлидир. Шунинг учун ҳам халқ судьялари ва халқ маслаҳатчилари составига меҳнаткашлар ўртасида катта ишонч ва обрў қозонган, социалистик қонунчиликни изчиллик билан ва оғишмай охиригача қаттиқ туриб ҳимоя қила оладиган кишилар номзодини кўрсатмоқ керак.

Сайловга пухта тайёргарлик кўриш ва уни уюшқоқлик билан юксак савияда ўтказиш меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Совет ижрокомларининг фаолиятига кўп жиҳатдан боғлиқдир. Сайловга ташкилий-техника жиҳатидан пухта тайёргарлик кўриш ҳам сайловнинг муваффақиятли ўтишини таъминлашда муҳим роль ўйнайди. Шунга кўра маҳаллий Совет ижроия комитетлари сайловчилар рўйхатини тузиш, вакиллар танлаш, сайлов пунктлари ташкил этиш, сайлов округларини тегишли ҳужжатлар билан ўз вақтида таъминлаш масалаларига алоҳида эътибор беришлари зарур.

Судья ва халқ маслаҳатчиларининг ўз сайловчилари олдида қилган ишлари юзасидан ҳисобот беришларини ташкил этиш—суд сайловига тайёргарлик кўришдаги асосий вазифалардан биридир. Сайловчилар олдида ҳисобот бериш судья ва халқ маслаҳатчиларининг ишдаги масъулиятини оширади, ишдаги барча камчиликларни очиб ташлаш ва уларни кечиктирмай бартараф этишга ёрдам беради.

Ҳар галги сайловларда бўлгани сингари ҳозирги халқ судлари сайлови муносабати билан ҳам партия ташкилотлари олдида меҳнаткашлар ўртасида сайлов олди оммавий агитациясини қизитиб юбориш вазифаси турибди. Сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи область жамияти ва унинг жойлардаги бўлимлари, район партия комитетлари ҳузуридаги лекторлик группалари совет революцион қонунчилиги тўғрисида аҳоли ўртасида ўқиладиган лекция ва докладларни кўпайтиришлари, бу ишга партия, совет ва комсомол активларини, қишлоқ зиёлиларини кенг жалб қилишлари керак.

СССР Олий Советининг юбилей сессиясида ўртоқ Н. С. Хрушчев қилган докладни, юбилей сессиясининг бошқа материалларини кенг пропаганда қилиш, шунингдек Ўзбекистон КП Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети томонидан республика пахтакорлари ва барча меҳнаткашларга қарата чиқарилган Мурожаатнинг мазмунини, Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик ходимларининг социалистик мажбуриятини меҳнаткашлар оммасига етказиш — сайлов олди агитациясининг асосий вазифаси бўлмоғи керак.

Халқ судлари сайловига тайёргарликни ҳар тарафлама кучайтириб юборайлик, сайлов кунини меҳнатда янги ғалабалар билан кутиб олайлик!

СССР Олий Совети Мурожаати халқимизни янги ғалабаларга руҳлантирмоқда

Тошкент граммпластинкалар заводининг коллективи давомли ўйнайдиган пластинкалар ишлаб чиқаришни ўзлаштирди. Комсомол аъзоси А. Коваленко янги маҳсулотни тайёрлашни яхши ўрганиб олди. **Суратда:** прессовшчик **А. Коваленко** иш устида.

В. Лейзерович фотоси (ЎзТАГ фотохроникаси).

☆

Муваффақиятларимизни мустаҳкамлаймиз

«Главэкскаватор»га қарашли Тошкент машинасозлик заводининг коллективи байрам олди мусобақасида яхши натижаларни қўлга киритган эди. Корхонада 10 ойлик план муддатидан илгари 115 процентга етказиб бажарилди. Машинасозлар эришилган ана шу муваффақиятларни янада мустаҳкамлаш мақсадида шу кунларда кучга-куч, ғайратга-ғайрат қўшиб ишламоқдалар.

СССР Олий Советининг мамлакатимиздаги барча меҳнаткашларга қарата чиқарган Мурожаати завод коллективи томонидан қизғин кутиб олинди. Машинасозлар Мурожаатга жавобан йиллик планни муддатидан илгари — 15 декабргача бажариш ва йил охиригача бир неча миллион сўмлик қўшимча маҳсулот ишлаб чиқаришга қарор қилдилар.

— Мен, — дейди дурадгор ўртоқ Морозов, — шу кунгача смена топшириғини 250 процентдан бажариб келаётган эдим. Мурожаатга жавобан бундан кейин кунлик топшириқни камида 300 процентдан бажаришга ҳаракат қиламан.

Завод коллективининг сўзи билан иши бир. Ҳозиргача пландан ташқари 2 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Прогрессив технологияни жорий қилиш, хомашёдан тежаб-тергаб фойдаланиш туфайли меҳнат унумдорлиги 18 процент оширилди, қарийб 500 минг сўмлик маблағ, 100 минг киловатт-соат электр қуввати иқтисод қилинди. Ўртоқ Бориславец раҳбарлик қилаётган цех коллективи биргина октябрь ойининг ўзида пландан ташқари 40 процент маҳсулот тайёрлади.

Ватанимизнинг янада равнақи учун

КРЕСТЬЯНСКОЕ, (ЎзТАГ). СССР Олий Советининг Совет Иттифоқи халқларига Мурожаати Гулистон райони қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ўртасида баланд руҳ билан кутиб олинди. Барча колхозларда агитаторлар бу тарихий ҳужжатни колхозчилар ўртасида ўқиб бермоқдалар.

Кеча «Красная заря» колхозининг иккинчи далачилик бригадаси шийпонида тушки овқатланиш пайтида агитатор Тошбой Ҳасанбоев сессия материаллари тўғрисида колхозчилар ўртасида суҳбат ўтказди. Колхозчилар суҳбатни зўр эътибор билан тингладилар.

Суҳбатда шу бригада бошлиғи Бўрибой Ўсканов сўз олди. У шундай дейди:

— Совет ҳокимиятининг 40 йили ичида мамлакатимизнинг катта ютуқларга эришганлигини колхозимиз мисолида ҳам яққол кўриш мумкин. Яқиндагина Мирзачўлда қуёшнинг иссиқ нурлари кўклам ўтларини ҳам куйдириб юборар эди. Ҳозир эса колхозимиз 980 гектар ернинг ҳар гектаридан 32 центнердан пахта етиштирмоқда. Бунга биз фақат партия ва ҳукуматимизнинг кундалик қилаётган ғамхўрлиги туфайли эришдик. Биз, Мирзачўл пахтакорлари энг янги қудратли техника билан қуролланиб олганмиз. Об-ҳавонинг ноқулай келишига қарамасдан, бригадамиз аъзолари 81 гектар ернинг ҳар гектаридан 40 центнердан, яъни пландагидан 5 центнердан ортиқ пахта топширдилар. Улар ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб, яна 10 центнердан пахта топширишга аҳд қилдилар. Биз севикли Ватанимизнинг янада равнақи учун ана шундай ҳисса қўшаётирмиз.

Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти терим ишларини яхши ташкил этиш учун бир қанча тадбирларни кўрдилар. Ҳозир пахта теримини илгари бўлгани каби 12 бригаданинг ҳар бири эмас, балки беш группа олиб бормоқда, буларга правление аъзолари раҳбарлик қилмоқда. Бу тадбир бригада бошлиқлари, ҳисобчилар ва пахта ташувчилар ҳисобига теримчилар сонини 40 кишига кўпайтириш имкониятини берди. Ҳаво очиқ бўлганда кечалари ҳам кўрак терилмоқда. Бунинг учун далаларга катта прожекторлар ўрнатилган. Бу тадбир натижасида колхоз ҳар куни қўшимча равишда 10 тоннагача пахта топшираётир.

Суръатга-суръат қўшамиз

Йўллар министрлигига қарашли Тошкент машинасозлик заводининг коллективи 10 ойлик топшириқни 10 октябрдаёқ ортиғи билан бажариб қўйган эди. СССР Олий Советининг мамлакатимиздаги барча меҳнаткашларга қарата чиқарган Мурожаати машинасозларнинг ғайратига-ғайрат, кучига-куч қўшиб юборди. Заводда 11 ойлик план ҳам муддатидан илгари бажарилди. Корхона кўчма Қизил байроғини узоқ вақтдан бери ўз қўлида сақлаб келаётган 11-йиғув цехининг коллективи ҳозирнинг ўзидаёқ йиллик топшириқни бажариб қўйди.

— СССР Олий Советининг Мурожаатига жавобан, — дейди слесарь ўртоқ Аҳмаджонов, — биз, ишчилар суръатга-суръат қўшиб ишлаймиз, қўлга киритилган ютуқларимизни янада мустаҳкамлаймиз ва шу йўл билан Ватанимиз куч-қудратини тағин ҳам мустаҳкамлаш ишига ўз ҳиссамизни қўшамиз.

Ўртоқ Аҳмаджонов ва унинг касбдошлари — Шербинов, Маликов, Қаюмов, Муҳитдинов каби ўртоқлар фидокорона меҳнат қилмоқдалар ва кундалик топшириқни 250-300 процентга етказиб бажармоқдалар.

З. АХРОРОВА.

Янада зўр ғайрат билан

Тошкент ремонт-экскаватор заводининг коллективи ўртасида йиллик планни муддатидан илгари бажариш учун бошланган кураш тобора кенг қулоч ёймоқда. Ўртоқ Завгороднев раҳбарлик қилаётган цех коллективи бу соҳада айниқса яхши натижаларни қўлга киритмоқда. Ўтган ой топшириғини 120 процентга етказиб бажарган цех ишчилари бу сафар ҳам социалистик мусобақада биринчи ўринни олишга муваффақ бўлдилар. Корхонанинг кўчма Қизил байроғи 11 ойдан бери шу аҳил коллектив қўлида сақланиб келмоқда.

Цех мотор-ремонт участкасининг коллективи 23 сентябрдаёқ 1957 йил топшириғини бажариб қўйган эди. Участка шу кунларда 1958 йил биринчи кварталининг охириги ойи ҳисобига маҳсулот бермоқда. Жалнин, Канаплев, Зайченко каби ишлаб чиқариш илғорлари кундалик топшириқни 300 процентга етказиб бажармоқдалар.

Заводда бундай илғорлар сафи кун сайин кенгаймоқда. Шу сабабли ҳам корхонада ойлик ва квартал топшириқлари доимо ортиғи билан бажарилаётир. Коллектив шу кунгача пландан ташқари 300 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди. Завод ишчилари ва инженер-техник ходимлари СССР Олий Советининг Мурожаатига жавобан янада зўр ғайрат билан ишламоқдалар.

З. АХТЯМОВА.

Ўзбекистон КП Хоразм область комитетига ва область ижроия комитетига

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети чуқур қониқиш ҳисси билан қайд қиладиларки, Хоразм областининг колхозчилари, МТС ва совхозларининг ишчилари, қишлоқ хўжалик мутахассислари, партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг ходимлари КПСС XX съезди қарорларини амалга ошириш учун курашиб, пахта тайёрлаш давлат планини ўтган йилдагига қараганда 30 кун илгари — 18 ноябрда 100,03 процент бажардилар, 77 процент пахтани биринчи сортга топширдилар ва қўшимча равишда давлатга 25 минг тонна пахта териб топшириш мажбуриятини олдилар.

Область колхоз ва совхозлари, шунингдек, сут тайёрлаш ва харид қилиш планини 114 процент, гўшт тайёрлаш ва харид қилиш планини 101 процент, тухум тайёрлаш ва харид қилиш планини 102,7 процент, жун тайёрлаш планини 111,5 процент, қоракўл тери топшириш планини 101,9 процент ва пилла топшириш планини 100,7 процент бажардилар.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Хоразм областининг колхозчиларини, МТС ва совхозларининг ишчиларини, қишлоқ хўжалик мутахассисларини, партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг ходимларини, пахта териш ва тайёрлашда бевосита иштирок этган Урганч ва Хива шаҳарларининг меҳнаткашларини, Хоразм область мактабларининг ўқувчиларини, студентларни эришилган ғалаба билан табриклайдилар ҳамда ишонч билдирадиларки, улар олинган мажбуриятни тўла бажарадилар, етиштирилган бутун пахта ҳосилини териб олиб, давлатга топширадилар, ерларнинг шўрини ўз вақтида ювадилар, келгуси йил ҳосили учун ерларни шудгорлаб қўядилар, чорва қишловини яхши ўтказадилар ва қишлоқ хўжалигининг барча тармоқларини ривожлантиришда бундан буён янги муваффақиятларга эришадилар.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ — **ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ** — **ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ**

ҲУРМАТ ТАХТАСИ

Пахта тайёрлаш юзасидан давлат планларини бажарганликлари учун қуйидагилар область **Ҳурмат** тахтасига ёзиладилар:

Звено, бригадалар ва совхозларнинг бўлимлари	Гектаридан центнер ҳисобида	Планнинг бажарилиши	Қўшимча олган мажбурияти (гектарига центнер ҳисобида)
ОҲАНГАРОН РАЙОНИ			
1. 3-«Оҳангарон» совхозининг ўртоқ Владимир **Струев** бошлиқ бригадаси	16,0	104,0	5,0
2. 3-«Оҳангарон» совхозининг ўртоқ Абдуаким **Оқбердиев** бошлиқ бригадаси	15,0	100,9	3,0
ЎРТАСАРОЙ РАЙОНИ			
1. «Коммунизм» колхозининг ўртоқ Жўра **Тўрахонов** бошлиқ бригадаси	19,5	101	5,0
2. «Коммунизм» колхозининг ўртоқ Абдулла **Абдураҳимов** бошлиқ бригадаси	18,0	100,0	5,0

Область районларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1957 йил 18 ноябргача бўлган МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Районлар	Бир кунлик ўсиш	Мавсум бошидан бери	Районлар	Бир кунлик ўсиш	Мавсум бошидан бери
БЎСТОНЛИҚ	—	105,95	Верхне-волинск	0,44	77,34
Орджоникидзе	0,70	94,04	Мирзачўл	1,01	76,15
Ўрта Чирчиқ	0,62	87,44	Бўка	0,64	75,40
Пискент	0,75	85,34	Октябрь	0,68	73,05
Юқори Чирчиқ	1,02	85,33	Оҳангарон	1,00	72,82
Ўртасарой	0,96	82,62	Оққўрғон	0,72	72,03
Сирдарё	0,46	80,30	Чиноз	0,77	69,78
Бекобод	0,76	79,69	Калинин	0,97	67,74
Янгийўл	0,88	79,39	Боёвут	0,63	62,93
Гулистон	0,67	78,18	Қуйи Чирчиқ	0,81	57,09

Область совхозларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида 1957 йил 18 ноябргача бўлган МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)

Совхозлар	Бир кунлик ўсиш	Мавсум бошидан бери	Совхозлар	Бир кунлик ўсиш	Мавсум бошидан бери
6-«КЎКОРОЛ»	0,12	110,42	«Социализм»	0,50	67,26
3-«Оҳангарон»	1,00	85,00	«Гулистон»	0,84	60,54
Киров номли	0,38	84,60	1-«Боёвут»	0,47	60,47
1-«Далварзин»	0,73	82,08	3-«Боёвут»	1,15	58,77
«Пискент»	0,44	81,29	«Дружба»	0,35	58,10
4-«Вревский»	0,20	79,79	«Мирзачўл»	0,85	57,27
2-«Далварзин»	0,96	75,57	«ЎзССР беш йиллиги»	0,81	56,70
2-«Оҳангарон»	1,20	75,40	1-«Оҳангарон»	0,66	56,33
«Малик»	0,33	72,29	1-«Фарҳод»	0,18	53,09
«Оққўрғон»	0,82	71,43	Булганин номли	0,31	50,30
«Чаноқ»	0,49	70,44	Бушуев номли	0,45	40,07

ЧЕТ ЭЛЛАРДАН КЕЛГАН ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯЛАРИ ШАРАФИГА КРЕМЛДА ЗИЁФАТ

КПСС Марказий Комитети Президиуми Улуғ Октябрь социалистик революциясининг қирқ йиллигини байрам қилишда қатнашиш учун келган чет эл партия-ҳукумат делегациялари ва партия делегациялари шарафига 17 ноябрда Кремлда зиёфат берди.

Зиёфатда чет эл делегацияларининг бошлиқлари ва аъзолари, КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзолари, КПСС Марказий Комитетининг аъзолари, СССР министрлари ҳозир бўлдилар.

Зиёфатда Н. С. Хрушчев, Мао-Цзэдун ва Жак Дюкло ўртоқлар сўзладилар.

Зиёфат самимият ва қардошларча дўстлик вазиятида ўтди.

ЯНГИ РЕАКТИВ АВИАЦИЯ ТЕХНИКАСИНИ КЎЗДАН КЕЧИРИШ

Чет эллардан келган делегацияларнинг аъзолари, СССРнинг партия ва давлат арбоблари Внуково аэродромида

17 ноябрь кундузи Внуково аэродроми жуда гавжум эди. Улуғ Октябрь социалистик революциясининг қирқ йиллигини байрам қилишда қатнашган чет эл мамлакатлари партия-ҳукумат делегацияларининг, коммунистик ва ишчи партиялар делегацияларининг бошлиқлари ҳамда аъзолари бу ерга келдилар.

Чет эл меҳмонлари билан бирга Н. И. Беляев, Л. И. Брежнев, Н. А. Булганин, А. И. Кириченко; Ф. Р. Козлов, О. В. Куусинен, А. И. Микоян, М. А. Суслов, Е. А. Фурцева, Н. С. Хрушчев, Н. М. Шверник, П. Н. Поспелов, А. Н. Косигин, М. Г. Первухин ўртоқлар ҳам келдилар.

СССР Авиация саноати министри П. В. Дементьев, Авиация бош маршали П. Ф. Жигарев, ҳаво кемаларини яратган конструкторлар А. Н. Туполев, С. В. Ильюшин, О. К. Антонов, М. Л. Миль бу ерга келганларни «ТУ-114», «ТУ-104 А», «Москва», «Украина» маркали янги реактив пассажир самолетлари билан, «МИ-6» вертолети билан таништирдилар.

Чет эл меҳмонлари янги совет авиация техникасини зўр қизиқиш билан томоша қилдилар.

Артиллерия кунининг байрам қилиниши

16 ноябрда Совет Армияси Марказий театрида ССР Иттифоқи Мудофаа министрлигининг Москва партия, совет ва жамоат ташкилотлари вакиллари билан бирликда артиллерия куни байрамига бағишланган тантанали мажлиси бўлди.

Совет артиллериячиларининг бу традицион байрамига Совет Армиясининг маршаллари, генераллари, офицерлари, жангчилари, артиллерия саноатининг ходимлари, пойтахт корхоналарининг новаторлари, фан ва техника намояндалари тўпландилар.

Мажлис президиумида ССР Иттифоқи мудофаа министри Совет Иттифоқи маршали Р. Я. Малиновский, Совет Иттифоқи маршаллари И. Х. Баграмян, С. М. Будённий, қўшин турларининг маршаллари, генераллар ва адмираллар, артиллерия саноатининг донгдор кишилари, пойтахт партия ва жамоат ташкилотларининг вакиллари бор эди.

Тантанали мажлисни Совет Армияси артиллериясининг қўмондони артиллерия маршали С. С. Варенцов кириш нутқи сўзлаб очди.

Москва меҳнаткашлари номидан КПСС Москва шаҳар комитетининг секретари С. Д. Орлов, мудофаа саноати министрлиги ходимлари номидан бош конструктор И. И. Иванов, комсомоллар ва совет ёшлари номидан ВЛКСМ Марказий Комитетининг секретари Р. И. Залужний совет артиллериячиларини қизғин табрикладилар.

* * *

Артиллерия кунига бағишланган тантанали мажлислар Ленинградда, Киевда, Ригада ва бошқа шаҳарларда ҳам бўлиб ўтди. (ТАСС).

* * *

Ўзбекистоннинг шаҳар ва қишлоқларида Артиллерия куни тантанали суратда нишонланди. Ҳамма жойда совет артиллериячиларининг шонли жанговар традициялари тўғрисида, Улуғ Октябрь ғалабаларининг зийрак посбони бўлган мамлакат Қуролли Кучларининг қудрати тўғрисида суҳбатлар, докладлар ва лекциялар ўтказилди. Шу кунга бағишлаб, меҳнаткашларнинг Совет Армияси жангчилари билан учрашувлари ташкил этилди.

17 ноябрда Тошкентда, Туркистон ҳарбий округининг Офицерлар уйида маҳаллий гарнизон аскарий қисмларининг партия ва совет ташкилотлари ҳамда республика пойтахти меҳнаткашлари вакиллари билан биргаликдаги йиғилиши бўлди. Йиғилишда Артиллерия куни тўғрисидаги докладдан кейин Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари Р. Ғ. Ғуломов, «Ташсельмаш» заводининг ишчиси В. Ф. Бибик, шаҳар комсомол комитетининг секретари А. С. Сакиев артиллериячи жангчиларни табриклаб нутқ сўзладилар.

Йиғилиш қатнашчилари учун Туркистон ҳарбий округи ашула ва рақс ансамблининг иштироки билан концерт берилди. (ЎзТАГ).

Сессия материаллари пропаганда қилинмоқда

Республикамиз пойтахтининг меҳнаткашлари СССР Олий Совети юбилей сессиясининг материалларини катта қизиқиш билан ўрганмоқдалар. Завод ва фабрикаларнинг партия ташкилотлари ҳисобидаги минглаpча агитатор ва пропагандистлар ишчилар ҳамда хизматчилар ўртасида ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг «Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 40 йиллиги» ҳақида қилган докладини, шунингдек СССР Олий Советининг Совет Иттифоқи халқларига қарата чиқарган Мурожаатини ўқиб бермоқдалар.

Сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи шаҳар жамияти бўлимининг аъзолари саноат корхоналари ва муассасаларда совет халқи, шу жумладан Ўзбекистон меҳнаткашларининг 40 йил мобайнида эришган муваффақиятлари ҳақида лекциялар ўқимоқдалар.

Жамиятнинг марказий лекторийсида «СССР да социализм қурилганлиги — Октябрь революциясининг асосий якунидир», «Улуғ Октябрь социалистик революцияси ва социализмнинг жаҳон системаси», «Хитой халқ республикаси социализм қуриш йўлидан бормоқда» деган темаларда лекциялар ўтказилмоқда. Физика-математика фанлар кандидати И. М. Ишенко ўз лекциясида СССРда Ер сунъий йўлдошларининг учирилганлиги совет фанининг буюк муваффақияти эканлигини батафсил баён қилиб берди.

Шаҳар маданият уйида «Ҳозирги даврда ленинча халқлар дўстлиги» темасида лекция ўтказилди. «Ташсельмаш» заводи клубида «Улуғ Октябрь революцияси ёшларга нималар берди» деган темада ўтказилган лекцияни кўпгина ёш машинасозлар жуда қизиқиб тингладилар.

Биринчи ихтисослаштирилган завод

Тошкент Халқ хўжалик кенгаши республикамизда биринчи нормаллаштирилган деталлар ишлаб чиқарадиган ихтисослаштирилган завод ташкил этиш ҳақида қарор қабул қилди.

Бу янги корхона Янгийўлдаги автомашиналарни ремонт қиладиган мастерской базасида ташкил этилмоқда. Ҳозир заводнинг бош корпуси қурилмоқда, зарур асбоб-ускуналар олинаётир.

Ихтисослаштирилган завод 1958 йилнинг биринчи кварталида ишга тушади. Дастлабки пайтларда у мустаҳкамловчи метизлар — болт ва гайкалар тайёрлайди, кейинчалик эса маҳсулотнинг ассортименти кенгайтирилади. Жумладан, машинасозлик, ремонт, қурилиш ва бошқа корхоналарда кўп қўлланиладиган шайба, шуруп ва бошқа шу каби нормаллаштирилган деталлар ишлаб чиқариш ўзлаштирилади.

Янги завод 1958 йилдаёқ қарийб 4 минг тонна маҳсулот ишлаб чиқаради, олтинчи беш йилликнинг охирига бориб эса унинг ишлаб чиқариш қуввати 3-4 баравар оширилади. Бу завод Тошкент ва Ўзбекистондаги ҳамда қўшни республикаларнинг иқтисодий районларидаги корхоналарнинг нормаллаштирилган деталларга бўлган эҳтиёжини қондира олади.

СОВЕТ ҚУРИЛИШИ

Депутатларнинг ишчанлиги оширилсин

Искандар посёлка совети энг йирик советлардан биридир. Унинг территориясида 4 та ишчилар посёлкаси, бир йириклаштирилган колхоз жойлашган бўлиб, 3200 дан ортиқ хонадон яшайди. Советнинг 32 депутати бор. Бироқ сайланган депутатларнинг ҳаммаси ҳам сайловчилар наказларини бажариш учун бирдек ишламоқдалар деб бўлмайди. Кўпгина депутатлар ўзларининг жамоатчилик бурчларига онгли муносабатда бўлиб, сайловчилар наказларини амалга оширишда Советга яқиндан ёрдам бермоқдалар.

Посёлка совети бу йил 140 меҳнаткашга шахсий уй-жой қуриб олиш учун ер ажратиб берди. Бу ишда депутатлар фаол қатнашмоқдалар. Депутатлардан Ҳ. Сотиболдиев, К. Е. Карпачев ўртоқлар сайловчилар талаби, уларнинг илтимос ва шикоятларига эътибор билан қулоқ соладилар, уларни амалга ошириш учун ҳаракат қиладилар. Уларнинг ташаббуси билан 40 кишига ер участкаси берилди, Садовая, Виноградная ва ГЭСовая кўчалари ободонлаштирилди. Кўчалар электр чироқлари билан ёритилди, водопровод колонкалари ўрнатилди.

М. С. Кондратова ҳам энг актив депутатлардан биридир. У ўз сайловчилари билан тез-тез учрашиб туради. Унинг ташаббуси билан Карл Маркс ва Самарқанд кўчаларига 200 метрдан ошиқроқ масофага водопровод колонкаси ўрнатилди. Кўчалар Ильич чироқлари билан ёритилди. Депутатлардан Кенанбоев ва Рябов ўртоқларнинг шахсан бошчилигида Барраждан Комсомольск посёлкаси оралиғидаги 15 километр тош йўл ремонт қилинди.

Депутат Содиқ Медаубоев Озодбош посёлкасининг маданий-маиший ҳаёти билан доим қизиқиб туради. Посёлкани кўкаламзорлаштиришда у жонбозлик кўрсатиб ишлади. Ўртоқ Медаубоев халққа сидқидиллик билан хизмат кўрсатаётгани туфайли уни ҳамма севади, ҳурматлайди. Унинг 5 марта депутат бўлиб сайланаётганининг боиси ҳам худди шунда. Депутат Медаубоев аҳоли билан яқиндан алоқа қилиб туради. Уларнинг наказларини ижроком йиғилиши муҳокамасига қўйиб, амалга ошириш чораларини кўради. Бу йил 30 кишига уй-жой қуриш учун зарур бўлган қурилиш материалларини топиб беришда кўмаклашди.

Афсуски айрим депутатлар халқ хизматкори деган шарафли номга муносиб ишламаётирлар. Масалан, Н. Козлова ўзининг депутатлик бурчини адо этмаётир. Ўртоқ Козлова посёлка советининг техниги бўлатуриб планли участкаларда қурилиш ишларининг бориши устидан контроллик қилмаган, натижада 30 га яқин хонадон планли уйлар ўрнига кичкина-кичкина кўримсиз уйлар қурганлар. Бунинг устига ўртоқ Козлованинг фаолиятида бюрократизм элементлари сезилиб, бўртиб туради. У меҳнаткашларга участка учун бериладиган ерларни ўз вақтида бўлиб бермай, кишиларни эрта кел, индин кел деб сарсон қилади. Бундан бир йил муқаддам Турсунбой Фузаловга Хонариқ кўчасидан уй қуриш учун ер ажратилиб, расмийлаштирилиб берилган эди. Фузалов бутун чиқимларини ўз вақтида тўлаб ҳам қўйди. Бироқ, бу ер Фузаловга берилмади. Бу тўғрида Фузалов посёлка Советига кўп марта қатнади, лекин ҳеч қандай натижага эриша олмади. Депутат Козлова ҳам ҳатто посёлка Советининг раиси ўртоқ Мўлдабеков ҳам Фузаловнинг ҳасратига қулоқ солмадилар.

Депутат Л. Кузнецова ҳам сайловчиларнинг талаб ва эҳтиёжларига эътиборсизлик билан қарайди. Унинг кандидатураси учун овоз берган сайловчилар ўзлари турадиган Советская кўчасининг аҳволи ва уни ремонт қилиб тартибга солиш тўғрисида Кузнецовага кўп марта мурожаат қилдилар. Лекин сайловчиларнинг бу ҳақли талаби ҳамма вақт Кузнецова томонидан оқибатсиз қолдирилиб келинмоқда.

Бундай кўчалар биргина Товоқсой посёлкасида эмас, балки Комсомольск, Озодбош, Искандар посёлкаларида ҳам бор. Лекин посёлка Советининг депутатлари, Совет раиси ўртоқ Қ. Мўлдабеков ҳам кўчаларни тартибга солиш тўғрисида ўйлаб кўрмаётирлар. Посёлка Совети ўз хўжалигини тартибга солиш ишига кўпроқ эътибор бериши ва депутатлар ҳам фаолиятини яхшилаб, меҳнаткашлар талабига ўз вақтида қулоқ солишлари керак.

Э. ТУРКМЕНОВ.

Савдо хизмати яхшиланди

Гулистон районининг меҳнатсевар колхозчилари бу йил она-Ватанга 25 минг тонна «оқ олтин» топшириш учун шу кунларда фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Бундай катта вазифани амалга оширишда район матлубот жамияти ходимлари ҳам муносиб ҳисса қўшмоқдалар.

Район матлубот жамияти ходимлари колхозчилар ўртасида маданий савдони дуруст ташкил этмоқдалар. Белгиланган 8 ўрнига 10 та кўчма дўкон, 9 жойда эса сотувчисиз савдо ташкил қилинди. Савдо ишларини яхши йўлга қўйишда колхоз активлари ҳам яқиндан ёрдам бермоқдалар. Фрунзе номли колхоздаги 11-магазин мудири ўртоқ Қ. Бойзақов, Свердлов номли колхоздаги сельмаг мудири С. С. Ман колхозчиларнинг талаб ва истакларини қунт билан ўрганадилар. Колхозчиларга зарур озиқ-овқат ва саноат маҳсулотларини тезда етказиб келтирадилар. Хўжалик магазинининг мудири ўртоқ Т. Соатов пахта йиғим-терими вақтида қишлоқ хўжалик асбоблари, сушилка инвентарлари етказиб беришда бошқа магазин ходимларига ўрнак бўларли иш қилмоқда. Шунингдек, колхозчилар учун 2 минг жуфт этик, шунча телогрейка, шаровар ва бошқа моллар ҳам келтириб сотилмоқда.

А. ИСМОИЛОВ.

Қисқа сатрларда

✦ **Крестьянск.** Гулистон районидаги Тимирязев номли, Хрушчев номли, Свердлов номли колхозларда кўпгина янги уй-жой бинолари қурилмоқда. Яқинда Тимирязев номли колхозда 35 та икки хонали уй қуриб битказилди.

А. Умматов.

✦ **Октябрь.** Янгийўл шаҳридан «Шарқ юлдузи» колхозига мунтазам равишда пассажир автобус қатнаб турарди. Яқинда колхоз билан Тошкент шаҳри ўртасида ҳам автобус қатнови бошланди. Бу эса қишлоқ аҳолисининг атрофдаги яқин шаҳарлар билан алоқасини янада яхшилади.

Қ. Аҳмеров.

✦ **Чиноз.** Район ДОСААФ бўлими томонидан ташкил қилинган шоферлар тайёрлаш курсини яқинда 35 киши тамомлаб чиқди. Курсни битирганларнинг кўпчилиги колхоз ва ташкилотларда хизмат қилмоқда.

А. Убайдуллаев.

✦ **Орджоникидзе.** Киров қишлоқ советидаги Ленин номли колхозда медицина пункти очилди. Пункт колхозчиларга зарур медицина ёрдами кўрсатмоқда. Бундан ташқари типовой ошхона биноси ҳам қурилиб ишга туширилди.

Н. Қаюмов

✦ **Калинин.** Калинин номли колхознинг 20 га яқин аъзоси шахсий уй-жой қуриб, кўчиб кирдилар. Шунингдек Охунбобоев номли, Сталин номли колхозларнинг кўпгина аъзолари ҳам янги уйларга кўчиб кирдилар.

Т. Раҳимов.

✦ **Бўстонлиқ.** Хондайлиқ қишлоқ советидаги Сталин номли мактаб коллективи ўз кучи билан янги устахона қурди. Бу устахона ўқувчиларга политехника билимини беришда катта роль ўйнамоқда.

Т. Эргаш.

✦ **Қуйи Чирчиқ.** Карл Маркс номли колхознинг 35 аъзоси колхоз томонидан қурилган янги уйларга кўчиб кирдилар. Колхоз правлениеси келгуси йили яна 40 та уй-жой биноси қуришни планлаштирди.

А. Тўлаганов.

✦ **Оҳангарон.** Шаҳардаги шахтёрлар посёлкасида 100 ўринга мўлжалланган болалар боғчаси биноси қурилмоқда. Шу типдаги янги боғча биноси цемент заводи ишчиларининг болалари учун ҳам қурилмоқда.

А. Кўкиев.

✦ **Верхне-волинск.** «Социализм» совхозининг ишчи ва хизматчилари учун янги уй-жой бинолари қурилаётир. Яқинда янги уйларнинг кўпи фойдаланишга топширилди. Ҳозир совхознинг 3-бўлимида 30 хўжалик, 4-бўлимида 36 хўжалик, 6-бўлимида 21 хўжалик янги уйларда яшамоқдалар. Шунингдек, райондаги «Гулистон» совхозидаги 80 га яқин хўжалик янги уй-жой бинолари билан таъминланди.

С. Нишонбоев.

ТЕАТР

„ЙЎЛЧИ ЮЛДУЗ“

(Ҳамза номидаги Ўзбек давлат академик драма театрининг янги спектакли)

Гражданлар уруши. Ҳаёт-мамот кураши. Гап Совет ҳокимиятини сақлаб қолиш устида кетмоқда. Ҳалқимизнинг бу даврдаги курашига бағишланган бир қанча прозаик, поэтик ва драматик асарлар яратилган.

Гражданлар уруши темасини ёритишда К. Яшиннинг хизмати диққатга сазовордир. Бу давр унинг «Тор-мор», «Йўлчи юлдуз» драмаларида ўз аксини топди.

ЎзССР халқ артисти Шукур Бурхонов В. И. Ленин ролида.

Яшиннинг «Тор-мор» пьесасига нисбатан «Йўлчи юлдуз»да бу тема кенг фонда тасвирланган, синфий кураш янада кескин ифодаланиб, характерлар чуқурроқ очилган. Асарда даврнинг руҳи, мазмуни ёрқин ифода этилган.

«Йўлчи юлдуз »пьесасининг асосий идеяси меҳнаткашлар оммасининг чет эл ҳарбий интервентларига ва ички контрреволюцион кучларга қарши курашини кўрсатишдир. «Шторм», «Любовь Яровая», «Бронепоезд 14-69», «Емирилиш» асарларида рус ҳаётидаги, Россия шароитидаги воқиалар тасвирланган бўлса, «Йўлчи юлдуз»да эса совет Туркистонидаги гражданлар уруши ва халқнинг қозонган ғалабаси мадҳ қилинади.

Яшин ўз драмасида акс эттирмоқчи бўлган даврни чуқур ўрганди, кенг материаллар ва фактлар билан қуролланиб, ўша даврнинг ҳаққоний картинасини саҳнада гавдалантиришга сазовор бўлди.

Драматург совет Туркистонидаги гражданлар урушининг ўзига хос хусусиятларини, оғир ва мураккаб томонларини асарида чиза билган.

«Йўлчи юлдуз» асарининг асосида бир-бирига душман бўлган икки синф ўртасидаги кескин, антагонистик конфликт ётади.

Пьесада бу конфликт меҳнаткашлар — Полтарацкий, Войтинцев, Темир Мардонов, Аваз, Жақип, Гулacал, Парпибоевларнинг инглиз-америка интервентлари Маллисон, Бейли, Тредуэль, ички контрреволюционерлар Осипов, Тўрахонбой, Назаров, Саидий, Ислом, Эшматларга қарши курашида намоён бўлади. Автор курашга раҳбарлик қилган партия ва давлат арбобларининг образларини яратишга ҳам жиддий аҳамият берган.

Яшин ўзбек совет драматургиясида биринчи бўлиб коммунистик партия ва Совет давлатининг асосчиси, буюк доҳи В. И. Лениннинг образини чизиб берди. Тўғри, Яшин Ленин образини биринчи бўлиб совет саҳнасида гавдалантирмади. Н. Погодиннинг «Милтиқли киши», «Кремль куранти», К. Треневнинг «Нева қирғоғи», А. Корнейчукнинг «Ҳақиқат», А. Штейннинг «Пролог», И. Поповнинг «Оила», Д. Зориннинг «Мангу манба» ва бошқа пьесаларда В. И. Лениннинг революцион фаолиятининг турли даврлари, халқ хўжалигига раҳбарлиги ифодаланади. Лекин бу асарларнинг биронтасида ҳам улуғ доҳимизнинг Шарқ халқларининг озодлик курашига раҳбарлиги кўрсатилмаган эди. К. Яшин В. И. Лениннинг драматургияда акс эттирилмаган фаолиятининг бу томонини ёритишни ўз вазифаси қилиб қўйди, бу вазифани асосан уддасидан чиқа олди.

В. И. Ленин кўз олдимизда мазлум халқларнинг энг яқин дўсти ва меҳрибони сифатида гавдалантирилган. Унинг Ўрта Осиёни чет эл босқинчилари ва контрреволюционерлардан озод қилиш тўғрисидаги ғамхўрлиги, кўрган чора ва тадбирлари анча жонли тасвирланган. Асарнинг ютуқ томони шундаки, меҳнаткашларнинг Совет ҳукумати бошлиғига чин муҳаббати ва зўр ҳурмати ҳамда унга бўлган ишончи драманинг мағизига сингдириб юборилган. Бу нарсани айниқса Лениннинг Ўрта Осиё халқлари вакиллари билан учрашиш картинасида яққол кўрамиз.

Лекин эпилогда В. И. Лениннинг воқиалардан узиб олинган ҳолда кўрсатилиши ишонарли бўлиб чиқмаган. Бизларча, улуғ доҳини халқ билан бирга тасвирлаш, унинг идеяларини, ғалаба ва тантанасини воқиалар, характерлар мисолида очиб бериш мақсадга мувофиқ бўларди. Асарда В. И. Лениннинг образи миллий масала тўғрисидаги таълимотига доир бошқа фактлар билан боғлангандa эди драманинг қиммати янада ошарди.

Бу ролни ижро этган Ўзбекистон ССР халқ артисти Ш. Бурхонов улуғ доҳимизга хос бўлган фазилатларни очиб беришга уринган. Ш. Бурхонов «Кремль куранти»га нисбатан «Йўлчи юлдуз»да Ленин ролини анча жонли ўйнайди. Лекин актёр В. И. Лениннинг характери, хатти-ҳаракатини ўрганиш устида яна иш олиб бориши керак.

Полтарацкий, Темир образлари доим авторнинг диққат марказида бўлади. Улар жўшқин воқиалар ичига, кескин кураш ўтига олиб кириладилар ва бу курашда ўсишлари ва чиниқишлари кўрсатилади.

П. Г. Полтарацкий — тарихий шахс. Полтарацкий партиянинг содиқ солдати сифатида бутун онгли ҳаётини революция ишига бағишлаган. У В. Д. Войтинцев, Н. В. Шумилов каби революционерлар қаторида Туркистонни эксплуатациядан озод қилиш учун астойдил кураш олиб борган коммунистдир. Драматург қаҳрамоннинг фаолиятига тўғри ёндашиб, унинг характери ва бой ички мазмунини равшан очиб беради. Полтарацкийнинг америкалик Тредуэль билан ҳамда Маллисон, Бейли, Эшмат билан учрашиш моментлари зўр пафос билан куйланади. Бу тўқнашувларда қаҳрамоннинг (Ўзбекистон ССР халқ артисти О. Хўжаев ижросида) юксак ватанпарварлик, олижаноб инсоний сифатлари ёрқин намоён бўлади. Асосан муваффақиятли чиққан Полтарацкий персонажининг тилида айрим риторик жойлари ҳам учрайди. Бу ҳол айниқса қамоқ картинасида содир бўлади. Автор қаҳрамоннинг тилини чуқур индивидуаллаштиришга эриша олишига ишонамиз. Артист О. Хўжаев образнинг ичига чуқур киради, қаҳрамоннинг характерини тўлиқ очади, унинг фаолиятини саҳнада зўр пафос билан гавдалантиради.

Драматург уруш ўти ичида синалган ва мустаҳкамланган халқлар дўстлигининг қудратини, душманга қарши пўлатдай турган дўстликнинг ҳал қилувчи аҳамиятини зўр эҳтирос билан тараннум этади. Яшин халқлар дўстлиги яшар ва мустаҳкамланар экан бизни ҳеч қандай душман енга олмайди деган ғояни олдинга суради ва уни бадиий формада ифода этиб беради. Автор халқлар дўстлиги ғоясини рус ишчилари — Полтарацкий, Войтинцевлар бошчилик қилган ўзбек Темир, туркман Аваз, қозоқ Жақип образлари орқали беради ва воқиалар процессида, курашда дўстликнинг чиниқишини очиб боради. Темир, Аваз, Жақиплар ўтмишда азоб-уқубат чеккан, озод янги турмушнинг афзаллигини ўз ҳаётида синаб кўрган ҳақиқий меҳнаткаш инсонлардир.

Темир революциядан илгари укаси Ғани билан бирга Тўрахонбойнинг қўлида қарол бўлиб ишлайди. Ўша вақтларда ҳам бойларнинг очкўзлигини, муттаҳамгарчилигини, ёвузлиги ва шафқатсизлигини билиб, тезда улар билан алоқасини узиб, революция ишларида фаол қатнашади, текинхўрларга қарши кураш олиб боради. У оқни қорадан ажратадиган, халқ ва партия ишига берилган ҳақиқий ватанпарвардир. Ватанга муҳаббат, халқ душманларига нафрат, янги тузумнинг тантанасига ишонч уни қаҳрамонликларга отлантиради. Артист Н. Қосимов Темирнинг характерини очишга уриниб, унинг ватанпарварлик, жасурлик хислатларини тамошабинларга манзур бўларлик даражада ёритади. Ижрочи қаҳрамоннинг бойларга, босқинчиларга нафратини ҳам бера олган. Лекин Н. Қосимов образнинг икки томонини етарли очиб бермайди. Биринчидан унинг Гуласалга нисбатан сақланган муҳаббатини ёрқин кўрсата олмайди, иккинчидан душманлар билан тўқнашувда унда қатъият, кескинлик етишмайди.

Драманинг мураккаб образларидан бири Ғанидир. Ғани Тўрахонбойнинг қуруқ ваъдаларига маст бўлиб, унинг туб моҳиятини тушунмасдан алданиб юради. Унга қулларча хизмат қилиб, акасини тўғри йўлдан оздирмоқчи бўлади. Лекин ҳаёт Ғанининг кўзини мошдай очади. Муштумзўрларнинг муттаҳамгарчилигини, қотиллигини ўз кўзи билан кўради. Уларга қарши курашнинг қурбони бўлади. Ўзбекистон ССР халқ артисти Н. Раҳимов бу ролни маҳорат билан ўйнайди. Бу образ Н. Раҳимов талқинида ўзининг янада ривожини топади.

Яшиннинг таланти душман лагерини чизишда ҳам ёрқин намоён бўлди. Айниқса Тўрахонбой ва Бейлиларнинг характерлари чуқурроқ очиб берилади. Салбий типлар галереясида бу икки образ бўртиб туради. Ўзбекистон ССР халқ артистлари А. Турдиев, (Турахонбой), Қ. Хўжаев (Бейли) образларни янада кучайтириб тамошабинларга олиб чиққанлар.

Тўрахонбой маккор, айёр, муттаҳам сутхўрдир. Бойнинг бу хусусиятлари унинг характерида, хатти-ҳаракатларида ва тилида ёрқин кўринади. Автор бу салбий типнинг тилини маҳорат билан индивидуаллаштирган.

Англия-америка империалистларининг босқинчилик, мустамлакачилик сиёсати, Ўрта Осиёни совет Россиясидан ажратиб ташлаб, унинг халқларини қулликка солиш ниятлари Маллисон, Бейли, Тредуэль персонажлари орқали ифодаланади. Бу маҳлуқ — жосуслар ағдарилган эксплуатация қолдиқларига олтин, пул, қурол-яроғ билан ҳар томонлама ёрдам бериб, уларни Совет ҳокимиятига қарши отлантирадилар, бу ярамас ишларнинг тепасида турадилар. Тредуэлл (асарда бироз ўзгартилиб Тредуэль қилиб олинган) ва Бейли тарихий шахслар бўлиб, уларнинг ёш давлатимизга қарши актив кураш олиб борганликлари тарихда маълумдир.

Яшин тарихий фактлардан фойдаланган ҳолда бадиий тўқима асосида Англия ва Америка йиртқичларининг умумлашган, типик образларини чизади. Бадиий тўқима авторга тарихни кенгроқ, чуқурроқ очишга ёрдам беради. Бейлиларнинг Совет ҳокимиятига қарши барча реакцион кучларни уюштириш ва тайёрлашга раҳбарлик қилишлари тарихдагидек ўз аксини топган. Англия империалистлари маҳаллий бойлар, қўрбошиларни ўз қўлига олиб, ноғорасига ўйнатишлари ҳам ҳаққоний тасвирланган.

Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки спектаклда воқианинг тараққиётида, конфликтнинг ривожида иштирок этмайдиган ошиқча шахслар (Парпибоев, газета сотувчи, тиланчи аёл ва бошқалар), сюжетга узвий боғланмаган айрим кўринишлар (1-кўриниш) ва моментлар, масаланинг моҳиятини очишга керак бўлмаган сўзлар ҳам мавжуд. Ошиқча жойлар олиб ташланиб, сюжет ихчамлаштирилса асар шубҳасиз, ютган бўларди.

«Йўлчи юлдуз»ни саҳналаштиришда театр коллективининг хизмати катта. Актерлар ўз ролларига масъулият билан қараб, драма мазмунини тамошабинларга етказа олганлар. Юқорида санаб ўтилган артистлардан ташқари С. Олимов (Жақип), З. Муҳаммаджонов (Аваз), Р. Иброҳимова (Гуласал), И. Болтаева (Зеби), Ш. Қаюмов (Осипов), О. Жалилов (Тредуэль), П. Саидқосимов (Ислом), Э. Маликбоева (Катя)лар ўз ролларини дуруст ижро этганлар.

Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист, талантли режиссёр Т. Хўжаев асарга жиддий ёндашиб, қунт билан меҳнат қилиб гражданлар урушидаги кескин даврни саҳнада гавдалантиришга муяссар бўла олган. Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган санъат арбоби С. М. Милекин асар мазмунига, давр руҳига мос чиройли декорацияларни чизган.

Асар музикаси (композитор И. Акбаров) анча дуруст ёзилган бўлсада, лекин ундаги жўшқинликни, қаҳрамонлик мативларини яна ҳам кучайтириш лозим.

Драматург ва театр коллективи спектаклдаги айрим камчиликларни тузатади деб ўйлаймиз.

«Йўлчи юлдуз» республика театрлари репертуарида мустаҳкам ўрин эгаллашига ишонамиз.

Ҳамза номидаги театр коллективи драматург Яшин билан ҳамкорликда қунт билан ижодий иш олиб бориб, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 40 йиллигига муносиб совға тайёрлади.

Ҳ. АБДУСАМАТОВ.
филология фанлари кандидати.

Спектаклдан бир кўриниш.

ДОСААФ ташкилотларида ҳисобот-сайлов йиғилишларини уюшқоқлик билан ўтказайлик

Тошкент областининг Армия, Авиация ва Флотга ёрдам берувчи кўнгилли Жамиятларида ҳисобот-сайлов йиғилишлари ўтказиш бошланди. Бу компания совет оммавий мудофаа Жамиятлари ҳаётида муҳим воқиадир. Областимизнинг шаҳар ва қишлоқларидаги ўн минглаб меҳнаткашлар бу йиғилишларда ўзлари аъзо бўлган ДОСААФ бошланғич ташкилотлари, Жамиятнинг район ва шаҳар комитетлари фаолиятидаги камчиликларни соғлом танқид ва ўз-ўзини танқид асосида очиб ташлайдилар, яхши иш тажрибаларини умумлаштирадилар. Шу билан бирга бу йиғилишларда ташкилий, пропаганда ва оммавий ўқув, спорт ишларини янада яхшилашга қаратилган конкрет таклифлар киритилади, йўл-йўриқлар кўрсатилади.

Бу йилги ҳисобот-сайлов йиғилишлари бутун совет халқи ўз меҳнат ва сиёсий активлигини оширган бир шароитда ўтмоқда. Шу кунларда областимиз саноат корхоналарининг ишчилари йиллик планни муддатидан илгари бажариш учун, азамат пахтакорлар эса давлатга 500 минг тонна «оқ олтин» топшириш учун курашмоқдалар.

ДОСААФ ташкилотларининг жуда кўп аъзолари ҳам ўз меҳнат постларида унумли ишлаш билан бирга, Ватанимиз мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш, ўзларининг спорт маҳоратлари ва жанговар тайёргарликларини ошириш соҳасида ҳам социалистик мусобақани қизитиб, яхши натижаларга эришмоқдалар. КПСС Марказий Комитети Октябрь Пленумининг «Совет Армияси ва Флотида партиявий-сиёсий ишларни яхшилаш тўғрисида» деб чиқарган қарори ҳам ДОСААФ ташкилотлари ва уларнинг аъзолари олдига муҳим вазифаларни қўяди. Кўпгина ташкилотлар ана шу муҳим қарордан ўзларига тегишли хулоса чиқариб, амалий ишда бурилиш ясамоқдалар.

Тошкент давлат медицина институти бошланғич ДОСААФ ташкилоти сафида студентлар ва профессор ўқитувчилардан иборат 5 мингдан ортиқ аъзо бор. Аъзолик бадаллари ва Жамиятга кириш взносларидан ажратилган маблағ ҳисобига бу ерда яхшигина моддий-техника базаси барпо этилган, кўпгина дарсликлар ва кўргазмали ўқув қуроллари сотиб олинди. Институтда ПВО, отиш тўгараклари, шофер ҳамда мотоциклчилар тайёрловчи курс мунтазам равишда ишлаб турибди. Мазкур тўгарак ва курс машғулотларига жамият аъзоларидан 4 мингдан ортиқ киши актив иштирок этиб, ўз спорт маҳоратлари ва техника билимларини оширмоқдалар. Медицина институтидаги жамият ихтиёрида спорт ва техника билимларини пропаганда қилувчи иккита ДОСААФ кабинети бор. Тошкент тўқимачилик комбинатининг мудофаа ташкилоти 8 мингдан ортиқ аъзони ўзига бирлаштирган. Бу ерда 30 га яқин ҳар хил тўгарак, 3 та шофер ва мотоциклчилар курси ташкил этилган. Юзлаб йигит ва қизлар ташкилотда аъзо бўлиб туриб, радио ва телеграф ишларини, автомобиль ва мотоцикл ҳайдашни ўрганиб олдилар. Тўқимачиларнинг ватанпарварлик жамияти 50 метрли отиш тирига эга. Корхона фондидан ажратилган маблағдан иккита автомашина сотиб олинди. Бундан ташқари, бу ерда парашют вишкаси қурилмоқда.

Мирзачўл районидаги «Октябрь», Орджоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхозлари аъзоларининг ҳам кўпчилиги ДОСААФ ташкилоти сафидадирлар. Улар бу жамият ёрдамида колхоз ишлаб чиқаришида зарур бўладиган турли техника билимларини ўрганмоқдалар. Янгийўл шаҳар ДОСААФ комитети, Оққўрғон, Верхне-волинск, Пискент, Ўрта Чирчиқ ва бошқа район комитетлари ҳам ўз аъзоларининг актив иштирокида кўпгина самарали тадбирларни амалга оширмоқдалар.

Юқоридагилардан кўриниб турибдики, областдаги ДОСААФ бошланғич ташкилотлари ўз ҳисобот-сайлов йиғилишларига, шаҳар ва район комитетлари эса ўз конференцияларига маълум муваффақиятлар билан келдилар. Бу эса йиғилишларнинг уюшқоқлик билан, юқори савияда ўтишини таъминлайди.

Янгийўл, Оҳангарон шаҳарларида бўлган конференция ташкилий ва ғоявий жиҳатдан юқори савияда ўтди, бу конференцияларда ДОСААФ комитетларининг фаолияти кенг ва ҳар томонлама муҳокама қилинди. Юқоридаги шаҳарлардаги бошланғич ДОСААФ ташкилотларида ҳисобот-сайлов йиғилишлари шунинг учун ҳам муваффақиятли ўтдики, бу жойларда йиғилишларга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш ишлари шаҳар партия комитетлари, бошланғич партия ташкилотлари раҳбарлигида, комсомол, касаба союз ва бошқа жамоат ташкилотларининг актив ёрдамида бажарилди. Масалан, Оҳангарон шаҳридаги бошланғич ташкилотларда ҳисобот-сайлов йиғилишларини, шунингдек шаҳар конференциясини тайёрлаш ва ўтказиш ишига шаҳар партия комитетининг ҳамма инструкторлари жалб қилинди, шаҳар партия комитетининг биринчи секретари А. Г. Батигин эса бу муҳим кампанияга шахсан раҳбарлик қилди.

Бироқ, областнинг ҳамма жойларида ҳам ҳисобот-сайлов йиғилишлари ўз вақтида, пухта тайёргарлик билан ўтказилаётир деб айта олмаймиз. Бу соҳада айрим ташкилотларда жиддий камчиликларга йўл қўйилмоқда. Чиноз, Қуйи Чирчиқ ва бошқа районларда бошланғич ташкилотларда ҳалигача ҳисобот-сайлов йиғилишларини ўтказишга тайёргарлик кўрилмаётир. Пискент район ДОСААФ комитетининг раиси ўртоқ Р. Холиқованинг бир неча марта мурожаат қилишига қарамай район партия комитети ҳалигача бошланғич ташкилотларда ҳисобот-сайлов йиғилишларини ўтказиш графикасини кўриб чиққани йўқ.

Район ва шаҳар ДОСААФ комитетлари ҳисобот-сайлов кампаниясини партия ташкилотларининг раҳбарлигида, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг актив ёрдамидагина муваффақиятли ўтказа оладилар. Бунда ўтган йилги йўл қўйилган хато ва камчиликлар қайтарилмаслиги керак. Ўтган йили Қуйи Чирчиқ районидаги Красин номли колхозда ва Чирчиқ шаҳридаги электрохимия комбинатида бошланғич ташкилотнинг ҳисобот-сайлов йиғилиши район ва шаҳар конференцияларидан кейин бир неча ойдан сўнг ўтказилди. Район ва шаҳар ДОСААФ комитетлари бу йил ана шунга ўхшаш формализм ва ўзибўларчиликка йўл қўймасликлари керак.

Бошланғич ташкилотлар йиғилишлари ва конференцияларда асосий диққат жамият аъзолари сафини ўстириш, аъзолар ва аҳоли ўртасида пропаганда ишини кучайтириш, тўгараклар ва курслар тармоғини кенгайтириш, ташкилотнинг материал-техника базасини мустаҳкамлаш, активлар билан ишлашни яхшилаш масалаларига қаратилиши зарур. Ҳисобот-сайлов кампаниясининг яна бир муҳим вазифаси шундан иборатки, комитетлар, президиумлар ва ревизия комиссиялари составига оммавий ўқув ва спорт ишларида ўзларини кўрсатган активларни, айниқса хотин-қиз активларни танлаб сайлашга алоҳида эътибор бериш керак.

ДОСААФ ташкилотларида ҳисобот-сайлов кампаниясини уюшқоқлик билан, ғоявий-сиёсий жиҳатдан юқори савияда ўтказиш областимизда оммавий мудофаа ишларини КПСС XX съезди қарорларида белгиланган вазифалар даражасига кўтаришда муҳим роль ўйнайди.

А. ЕВСТИФЕЕВ,
ДОСААФ Тошкент область комитети ташкилий-оммавий ишлар ва пропаганда бўлимининг бош инструктори.

Пахтакор ўртоқлар, далада қолган барча ҳосилни тез ва сира нобуд қилмай йиғиб-териб олайлик!

Кўрак терувчи ва ғўзапоя йиғиштирувчи янги машиналар

Пахтачилик бўйича Давлат махсус конструкторлик бюросининг коллективи янги ихтиро қилинган машиналарни синовдан ўтказди. Булардан бири СКП-4—6 маркали машина ярим очилган ва очилмаган кўракларни теришга мослаштирилгандир. Бу механизмнинг олдинги механизмлардан фарқи шуки, у бирйўла 4 ёки 6 қатордаги оралиғи ҳар хил кенгликдаги кўракларни териб кета олади. Унинг тузилиши оддий, бевосита даланинг ўзида ишга созлаш мумкин. Бу машина билан кунига 15 гектар ердаги, яъни илгариги машинага қараганда 1,5 баравар ортиқ майдондаги кўракни терса бўлади.

КСК-4 маркали янги ғўзапоя йиғиштирувчи машина ҳам ғоят диққатга сазовордир. Бу механизм қатор оралари ҳар хил схемада бўлган далаларда ҳам бемалол ишлай олади. Янги машина илгариги системадаги механизмлар бажара олмайдиган ишни ҳам бажаради, яъни ғўзапояни йиғиштириш даврида ўсимликни ковлаб, ер юзасига чиқариб кетади. Унинг ёрдами билан далалар комплекс тозаланиб, ҳайдов тракторининг иши учун кенг йўл очилади. Агрегатнинг иш унуми яхши, кунига 10 гектар ердаги ғўзапояни тозалайди.

Бу икки машина ДТ-24-3 машинасига тиркаб ишлатилиб, биттадан киши хизмат қилади. Келгуси йилдан бошлаб бу янги машиналар оммавий равишда ишлаб чиқарила бошлайди. (ЎзТАГ).

Кексалар бригадаси

Шу кунларда колхозчилар ҳам, шаҳардан мададга чиққан меҳнаткашлар ҳам, қишлоқ аҳолиси ҳам қолган пахта ҳосилини жадал териб олиш учун, фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

Колхозчиларнинг Ватан олдидаги бу муқаддас ишига қариялар ҳам ўз ҳиссаларини қўшмоқдалар. Жумладан, Чиноз районидаги Ленин номли колхозда ўз фарзандларига мадад бериш учун пахта тераётган қариялар оз эмас. Бу колхозда 21 қария бир бригада бўлиб пахта ва кўсак териб, колхозга ёрдам бераётир. Қариялардан Саидраҳим ота Муқимов, Маматали ота Умаров, Бойназар ота Эшқулов сингари кўпгина чоллар ҳар куни 80-90 килограммдан пахта, 120-130 килограммга етказиб кўсак термоқдалар.

— Биз, — дейди колхоз раиси ўртоқ Мираҳмедов, — оталаримиздан кўпдан-кўп миннатдормиз. Чунки улар биз айтмасак ҳам ўзлари далага чиқиб пахта, кўсак териб бермоқдалар. Қарияларимизнинг бу ҳаракатидан руҳланган колхозчиларимиз яна ҳам ғайрат билан ишламоқдалар.

М. УСТАБОБОЕВ.

Сушилкалар нормал ишламоқда

Уста пахта қуритувчи М. Маражабов.

Ёғингарчилик бўлиб турган кунларда ҳам колхоз пахта тайёрлаш суръатини сусайтирмаётир. Бунга сушилкалар ва кўсак чувийдиган машиналар нормал ишлаётганлиги туфайли эришилмоқда.

Терилган кўсакларни ўз вақтида чувиб чиқарилишида колхозчилар билан бир қаторда механизаторлар ҳам

Ўртоқ Н. Иноятов қуритилган пахта сифатини текширмоқда.

астойдил меҳнат қилмоқдалар. Улар трактор ва кўсак чувиш машинасининг кеча-кундуз тўхтовсиз ишлашига эришаётирлар. Ҳозир колхозда 9 та кўсак чувийдиган машина ишлаб турибди. Бу машиналарда шу бугун терилган кўсаклар шу куннинг ўзидаёқ чувилиб сушилкаларга етказиб берилмоқда. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти сушилка хўжалигининг нормал ишлашини таъминлаётганлиги — зарур кишилар, ёқилғи ўз вақтида етказиб берилаётганлиги учун пахталар пешма-пеш қуритилмоқда.

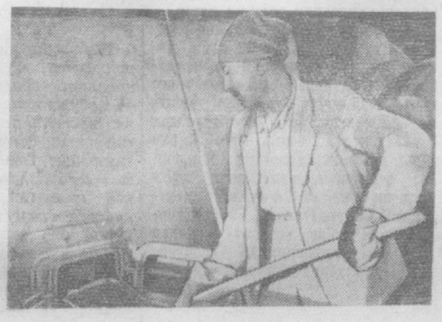

Ўт ёқувчи М. Рўзиев иш устида.

Колхоздаги 3 та газ сушилкаси илгаридан яхшилаб ремонт қилинганлиги ва пахта қуритишга мослаб тайёрланганлиги учун тўхтовсиз ишлаб турибди.

Сушилкада хизмат қилаётган колхозчилар, кўсак тераётган пахтакорлар, кўсак чувиш машинасини бошқараётган механизаторлар ўз зиммаларидаги вазифани муваффақиятли адо этиш — колхозда йиллик пахта тайёрлаш планини тез кунда бажарилишини таъминлаш учун ўзаро мусобақалашиб меҳнат қилмоқдалар.

Кекса пахтакор М. Маражабов сушилка хоналаридаги пахтани тез-тез айратиб турганлиги учун пахта тез ва сифатли бўлиб қуримоқда. Сушилкада пахтанинг қуришини тезлатишда ўт ёқувчи ўртоқ М. Рўзиев ҳам намунали ишлаётир. Қуритилган пахтани сушилкалардан ташиб кетиш яхши йўлга қўйилган. Бунда транспорт бригадасининг кишилари айниқса ташаббус кўрсатаётирлар.

Оржоникидзе районидаги «Қизил Ўзбекистон» колхози об-ҳаво ноқулай келган кунларда ҳам пахта тайёрлаш суръатини сира бўшаштирмасдан йиллик планни яқин кунларда бажариш тадбирларини тўла амалга оширмоқда.

Пахта пунктга жўнатилаётир.

МУСОБАҚАДОШЛАР

Ҳар гектар ердан 30 центнердан ҳосил топшириш мажбуриятини олиб, йиғим-терим ишларини ғоят уюшқоқлик билан ўтказаётган Васильевский номли колхознинг ўртоқ Жўрабой Эргашев бошлиқ бригада аъзолари эришаётган ютуқлар диққатга сазовордир. Мўл ҳосил етиштириш учун эрта баҳордан меҳнат қилган ва бу соҳада яхши натижаларга эришган бригада аъзолари ҳосилни йиғиб-териб олишда ҳам бошқаларга намуна бўлиб ишламоқдалар.

Шу бригада билан мусобақадош ўртоқ Мамазокир Абдуллаев бошлиқ бригадада ҳам иш қизғин. Бу бригада аъзолари мусобақадошларидан орқада қолмаслик, 105 гектар ернинг ҳар гектаридан 30 центнердан «оқ олтин» топшириш юзасидан олган мажбуриятларини бажариш учун курашиб кунига йиллик планнинг 1,5-2 проценти миқдорида пахта тайёрламоқдалар.

Бу ҳар иккала бригадада ҳам оммавий-сиёсий ишлар яхши йўлга қўйилиб, дала шийпонлари теримчиларнинг маданий дам оладиган жойига айлантирилган. Агитаторлардан Т. Қодиров, А. Ревезашвили каби комсомол-ёшлар теримчиларга кундалик газета ва журналлардаги янги-янги хабарлардан ўқиб бериб турадилар.

Юқоридаги тадбирлар натижасида теримчиларнинг меҳнат унуми оширилмоқда. Мусобақадош бригадаларнинг аъзоларидан Ўғилой Бекбоева, А. Алиев, Ф. Усмонова, И. Эргашев каби ўртоқлар ҳар куни 80-150 килограммдан пахта термоқдалар.

«8-март» колхозининг ўртоқ Анорхол Исроилова бошлиқ бригада аъзолари ҳам ҳар гектар ердан 30 центнердан ҳосил топшириш учун курашиб, кунига йиллик планнинг 1,5-2 проценти миқдорида пахта тайёрламоқдалар.

Х. САГИЗОВ.
Х. МУҚИМОВ,

Мирзачўл райони.

Ўқувчилар ҳиссаси

Бўка район Вильямс номли колхоздаги Ф. Энгельс номли ўрта мактаб ўқувчи ва ўқитувчилари коллективи 20 гектар ерга пахта экиб, юқори ҳосил етиштирди. Мактаб коллективи 7 ноябргача ҳар гектар ердан 31 центнердан ҳосил топшириб, олинган мажбуриятни 100,95 процент бажарди. Коллектив яна ҳар гектар ердан 7 центнердан ҳосил топшириш мажбуриятини олди. Давлатга пахта топшириш давом этмоқда.

Ҳосилни йиғиб-териб олишда Халил Мўминов, Олимжон Бердиев, Қулмат Худойқулов каби ўқувчилар бошқаларга ўрнак бўлдилар. Бу ўқувчилар ҳозир ҳам кунига 80-100 килограммдан пахта териб хирмонга топширмоқдалар.

Р. ҚУРБОНҚУЛОВ.

Қачонгача кейинда судралиб қоласизлар?

Пахта далаларини айланиб, ҳақиқий аҳвол билан танишиб қайтган вакил соат 3 лардан ошганда совхоз директорининг кабинетига кириб келди. Вакилнинг табиати хирароқ кўринарди. Бунинг устига директорнинг эрталабдан бери ўтирган стулидан силжимаганлиги, кун бўйи дала бетини кўрмаганлиги, айниқса ҳозир гўё ҳамма ишни қойил қилиб қўйгандек парвойи-палак ўтирганлиги унинг жиғига тегди.

— Қорақўйлиқ қишлоғидан келган ёрдамчилар «қоп-қанор, этак етишмайди, шунинг учун ҳам унумли ишлолмаяпмиз» дейишаяпти. Бир неча бор айтилганлигига қарамай бўлим бошлиғи тарози келтириб бермабди, — вакил ўзи гувоҳ бўлган камчиликларни бирма-бир санай кетди, 6-бўлимда кўсак чувиш машинаси эрталабдан бери ишламаётган эмиш. Механик қасргадир кетганича қайтиб келмабди. Чувилиши лозим бўлган кўсак эса тоғ-тоғ бўлиб уюлиб ётибди.

— Чора кўрамиз, тўғрилаймиз— Ҳамидов вакилнинг сўзларини бефарқ тинглар экан жавоб берди, — ҳозир телефонда бўлим бошлиқлари билан қаттиқ гаплашиб олдим, боплаб буйруқ бердим. Улар «буйруғингизни сўзсиз бажарамиз», дейишди. Ҳа деб ўзингизни қийнайверманг, ишимиз юришиб кетади.

Директорнинг бу ширин гапларидан кейин вакилнинг чеҳраси бироз ёришгандай бўлди. Суҳбатда иштирок этаётган совхоз бошланғич партия ташкилотининг секретари ўртоқ Ш. Облоқулов ҳам директорнинг сўзини маъқуллади. Шу билан пахта йиғим-теримига бўлган бугунги «раҳбралик»ка якун ясалди.

Чиндан ҳам совхозда пахта йиғим-теримига раҳбарлик ана шундай юзакилик билан олиб борилмоқда. Директор ўртоқ Ҳамидов бўлим ва бригадаларда йўл қўйилаётган камчиликларни тезда бартараф қилиш ўрнига кабинетдан туриб телефонбозлик қилишдан, буйруқ бериш ва сводка тўплашдан нарига ўтмаётир. Мана шу нотўғри раҳбарлик усулидан фойдаланган бўлим ва бригада бошлиқлари ишчиларга нисбатан талабчанликни бўшаштириб юборганлар. Бажарилаётган ишлар устидан контроллик қилмай қўйганлар. Натижада ишчилар ўртасида меҳнат интизомининг бузилиш ҳоллари юз бермоқда. Кўсак териш бўйича белгиланган график мутлақо бажарилмаётир.

Айниқса, совхознинг ўртоқ М. Раҳимов бошлиқ бўлимида аҳвол ачинарли. Теримга ажратилган ишчи кучларининг кўпгина қисми дала ишларига қатнашмай ўз шахсий ишлари билан шуғулланиб юрибдилар. Бўлим бўйича бир кунда 28,3 тонна кўсак ва пахта терилиши планлаштирилганлиги ҳолда меҳнат тўғри уюштирилмаганлиги, ўзаро социалистик мусобақа ташкил этилмаганлиги сабабли бир кунда терилган кўсак ва пахта 14-15 тоннадан ошмайди. Йиллик планни эндигина 48 процент бажарган ўртоқ Ё. Елқовов бошлиқ бўлимда аҳвол бундан ҳам ачинарли. Бўлимнинг Э. Мирзаев, М. Қурбонов ўртоқлар бошлиқ бригадалар пахта далаларида бўлган киши ҳали далада ҳосилнинг мўллигини, суръатни ошириш учун барча имконият борлигини кўради. Бироқ бу бригадаларда ишчи кучлари теримга тўла сафарбар этилган эмас. Берилган графикнинг бажарилиши устидан бригада бошлиқлари контроль ўрнатмаганлар. Шунинг учун ҳам ҳар иккала бригада йиллик планни 18-32 процент ўртасида бажариб, бўлимни орқага тортаётир.

Шуни ҳам айтиш керакки, совхознинг қатор бўлимларида шаҳардан келган ёрдамчиларга суяниб, ишни бўшаштириб юбориш ҳоллари юз бераётир. Бу бўлимларда асосий ишчи кучлари хирмонларга тўпланиб олишиб, ҳайбаракаллачилик қилиш билан оворалар. Бунга совхознинг ўртоқ Норқўзиев бошлиқ бўлимида юз бераётган аҳвол яққол мисол бўла олади. Бўлимнинг 345 ишчиси бир кунда 29,7 тонна ўрнига 12 тонна кўсак ва пахта терганлари ҳолда шу бўлимга кўмаклашаётган шаҳарликлар 15 тоннадан ошириб кўсак ва пахта терганлар.

Бўлим бошлиғи ўртоқ Норқўзиев мана шу ҳақда ўйлаб кўрганда эди, ишчиларни лоақал шаҳарлик ёрдамчиларга тенглашиб кўсак ва пахта теришини таъминлаш учун ҳаракат қилганда эди, бошқа бўлимларга нисбатан орқада қолиб судралмаган бўлар эди.

Тўғри, совхозда давлатга пахта топшириш йиллик планини ошириб бажарган, шу кеча-кундузда Ватанга пландан ташқари пахта топшираётган илғор бригадалар оз эмас. 86 гектар ернинг ҳар гектаридан 31 центнердан пахта топширган М. Жўраев, гектаридан 32 центнердан пахта йиғиб олиб йиллик планни 104 процент адо этган Ҳ. Ҳамдамов, шу бригадалар билан мусобақалашиб аҳдларининг уддасидан чиққан Б. Қурбонов, О. Тўраев ўртоқлар бошлиқ бригада аъзоларининг ҳалол меҳнат билан эришган муваффақиятларига ҳамма қойил. Лекин совхоз раҳбарлари ана шу илғор бригадаларнинг иш тажрибаларини оммалаштириш, ҳали йиллик планни 27-32 процент чамасида бажарган Х. Муродов, Н. Рустамов, Э. Соибназаров ўртоқлар бошлиқ қолоқ бригадаларни илғорлар даражасига кўтариш тўғрисида жиддий ўйлаб кўрмаётирлар.

Биз совхоз директори ўртоқ Ж. Ҳамидов билан суҳбатлашганимизда у, 40 та кўсак чувиш машинасидан 14 таси ишлаб турибди, терилган кўсакларни пешма-пеш чувиб етказиб бераяпти, деб айтган эди. Далаларни айланганимизда ҳам, вакилнинг айтган сўзларидан ҳам шу нарса маълум бўлдики, 14 та машинадан деярли ҳар куни 4-5 таси ишламаяпти. Кунига 150-200 тоннага яқин кўсак чувилмасдан очиқ ҳавода қолиб кетяпти. Ана шунинг учун ҳам совхозда давлатга пахта топшириш суръати сўнгги кунларда жуда ҳам пасайиб кетди.

Худди ана шундай қатор камчиликлар 3-«Боёвут» совхози билан қўшни бўлган 1-«Боёвут» совхозида ҳам давом этмоқда. Директор ўртоқ Уризбаев ҳам, совхоз бошланғич партия ташкилотининг секретари ўртоқ Хўжаев ҳам давлатга пахта топширишда ўз қўшниларининг орқада қолаётганликлари ҳақида сўзлашни яхши кўрадилар-у, лекин ана шундай ачинарли аҳвол ўз совхозларида ҳам давом этаётганлигини сезмайдилар. Совхоз раҳбарлари ўрта ҳисоб билан ҳар бир кишига бир кунда 40 килограммдан пахта ва кўсак теришни планлаштирган эканлар. Бироқ бу план қоғоздагина қолиб кетибди. Негаки, графикнинг қандай бажарилаётганлиги тўғрисида бўлим ва бригада бошлиқларидан талаб қилишмай қўйишибди. Оқибатда биз совхозда бўлган куни ҳар бир ишчининг бир кунлик терган кўсак ва пахтаси 20 килограммданга зўрға тўғри келибди.

Айниқса, совхознинг ўртоқ Т. Очилов, Н. Умиров, Б. Умирзоқов ўртоқлар бошлиқ бўлимларида сўнгги кунларда пахта йиғим-терими чидаб бўлмаслик даражада бўшаштириб юборилган. Бу бўлимларда ҳали ҳосил мўллигига қарамай кунига йиллик планнинг 0,3-0,4 проценти миқдоригина пахта топширилмоқда.

Биз ҳар иккала совхозда бўлганимизда ҳам бўлимларда кўплаб пахта нобудгарчилигига йўл қўйилаётганлигини кўриб, афсуландик. Йўлларда, увотларда, эгатлар орасида пахта кўплаб тўкилиб ётибди. Лекин, ана шу лой ва тупроққа қоришиб ётган бойликни териб олиш учун кишилар ажратилмаган.

Қўшни совхозларнинг раҳбарлари пахта йиғим-теримининг мана шу ҳал қилувчи кунларида йўл қўйилаётган камчиликларни тезда бартараф қилиб, Ватан олдида берилган ваъданинг тўла ва ошириб бажарилишини таъминлаш учун зарур чораларни кўришлари лозим.

У. ЖОНГИТОВ,

«Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

ФАН ОЛАМИДА

Ернинг сунъий йўлдошлари ва фан тараққиёти

64 давлат иштироки билан ўтказилаётган халқаро геофизик йил давомида ҳал қилиниши керак бўлган бир қанча проблемалар ичида Ернинг сунъий йўлдошини ясаш ва уни космик фазога учириш масаласига алоҳида эътибор қилиниши керак эди. Чунки космосга учиш проблемасини ҳал қилишда Ернинг сунъий йўлдошини ясаш биринчи қадамдир. Ҳозирги замон фан ва техникасининг ривожланиш даражаси бу проблемани ечиш учун реал имкониятлар борлигидан далолат беради ва инсоннинг космос остонасида турганлигини кўрсатади. Ер сунъий йўлдошларини учириш фан ва техниканинг ривожланиш даражаси бошқа давлатларникига нисбатан юқори бўлган икки буюк давлат — СССР ва АҚШга топширилган эди.

Икки система—социалистик ва капиталистик система намояндалари бўлган бу қудратли давлатлар ўртасида шу проблема юзасидан бошланган илмий мусобақа хусусан сўнгги йиллар давомида жуда ҳам қизиб кетди. Бу давлатларнинг олимлари ўз илмий фаолиятларини шу масалани биринчи бўлиб ҳал қилишга—мусобақада ғолиб чиқишга қаратдилар. Ниҳоят шу йил 4 октябрда ернинг биринчи совет сунъий йўлдоши учирилганлиги бутун дунёга хабар қилинди. Мусобақада Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ғалаба қозонди. Бу ғалаба дунё халқлари олдида социалистик фан капиталистик фандан устун эканлигини яна бир марта намойиш қилди. Шуни айтиб ўтиш керакки, америка олимлари космосга учиш проблемаси юзасидан йиғилган халқаро конференцияларда қилган ўз докладларида сунъий йўлдошнинг кўпгина проектларини таклиф қилдилар. Ҳатто биринчи йўлдош ҳажми ва унинг учирилиши муддати тўғрисида ҳам гапирдилар. Масалан, америка олими Ньвюелла ўз докладида диаметри 48 сантиметр ва оғирлиги 11 килограмм бўлган сунъий йўлдош проекти ҳақида гапирди. Нью-Йоркда 1954 йилда ўтказилган илмий конференцияда оғирлиги 50 килограммлик сунъий йўлдош проекти ҳақида гапирилди. Бизда эса 83,6 ва 508,3 килограммлик сунъий йўлдошлар муваффақият билан ҳамон учмоқда. Лекин сунъий йўлдош ва баллистик ракетани учириш юзасидан АҚШда ўтказилган синовлар муваффақиятсизликка учради. Бу эса Қўшма Штатларнинг мазкур проблемани ҳал қилишдан жуда узоқда эканлигини кўрсатди. Бундай синовлар Флорида ярим оролида 1956-1957 йилда ўтказилган эди. Аммо американликларнинг «Авангард» деб аталган сунъий йўлдошлари ўз номини оқламай, портлаб кетди. Совет олимлари, инженер-техник ходимлари қисқа вақт ичида мумкин қадар катта ҳажмга эга бўлган сунъий йўлдошни тайёрлаб космик фазога учиришни ўз олдиларига асосий мақсад қилиб қўйдилар. Планетамизни бир неча юз марта айланиб чиққан биринчи совет сунъий йўлдоши олдига қўйилган илмий иш программасини бажарди. Бу космик фазони штурм қилишда энг дадил қадам эди. Бу билан олимлар шу вақтгача қўшимча методлар ёрдамида ўрганилаётган атмосферанинг энг юқори қатламларини илмий аппаратура ёрдамида бевосита ўрганиш имкониятига эга бўлдилар.

Биринчи сунъий йўлдош бизга нима берди?

Назарий ҳисоблашларга асосан, бу баландликларда сунъий йўлдошнинг метеор массаларига тўқнашиш эҳтимоли бор эди. Биринчи «кичкина ой»нинг шу вақтгача муваффақиятли саёҳат қилиб юриши сунъий йўлдошларнинг метеор массаларга дуч келиши эҳтимолдан узоқроқ эканлигини кўрсатади.

«Кичкина ой»га жойлаштирилган ҳозир энергия запасини тугатиб ўз ишини тамомлаган ҳар иккала радиопередатчикдан олинган маълумотни ўрганиш ионосферанинг юқори қатламларида радио тўлқинларнинг ўтиши ва бу муҳитнинг тузилиши тўғрисида кўпгина қўшимча маълумотлар берди. Давом этаётган оптик кузатишлар йўлдош ҳаракати орбитаси элементларини ўрганишга ва бўлажак троекториясини прогноз қилишга ёрдам беради. Бу материаллар бўлажак йўлдошларни рационал учиришда муҳим роль ўйнайди.

Биринчи йўлдош учирилганидан 30 кун кейин, яъни 3 ноябрда навбатдаги иккинчи совет сунъий йўлдоши муваффақиятли равишда ҳаракат орбитасига чиқарилганлиги маълум бўлди. Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 40 йиллигига совет олимлари, инженер-техник ходимлари совға қилган бу сунъий йўлдош ҳажми жиҳатидан биринчисидан кескин фарқ қилиши билан бирга унинг илмий программаси жуда ҳам кенгдир. Бу сунъий йўлдош кўп поғонали учирувчи ракетанинг сўнгги поғонаси бўлиб унинг ичида илмий аппаратуралар жойлаштирилган контейнер ўрнатилган. Иккинчи сунъий йўлдош ичида қуёш нурланиши спекторининг қисқа тўлқинли ультра бинафша ва рентген қисмларини текширувчи, космик нурлар оқимини ўрганувчи, босим ва температурани ўлчовчи аппаратлар, тажриба учун солиб қўйилган жонивор-ит жойлаштирилган герметик контейнер ва бошқа нарсалар бор. Контейнерда ит учун зарур шароитни туғдирувчи асбоблар — ҳавони тозалаб берувчи система космик муҳит шароитида итнинг ҳаёти ва фаолиятини ўрганувчи ва итга овқат берувчи аппаратлар, илмий-текшириш натижаларини ерга доимий хабар қилиб турувчи аппаратлар ва зарур электр энергияси запаси бор. Шунингдек бу сунъий йўлдош ҳам иккита тўлқинда (яъни 7,5 ва 15 метр) ишловчи радиопередатчик билан таъминланган. Шундай қилиб, иккинчи йўлдошнинг умумий оғирлиги 508,3 килограммдир. Кузатишларда иккинчи сунъий йўлдошнинг максимал баландлиги 1650 километр эканлиги ва планетамизни 103,53 минутда айланиб чиқаётганлиги аниқланди. Бу даврнинг суткалик камайиши 2,3 секундга баравар. Биринчи сунъий йўлдошдан қарийб 6 марта катта бўлган иккинчи йўлдошни кеч оқшом ва эрта тонгда оддий кўз билан кўриш мумкин.

Иккинчи совет сунъий йўлдошида жонивор-итнинг бўлиши инсониянг планеталараро саёҳатга чиқиши йўлида қўйилган яна бир муҳим қадамидир. Одамнинг қадимдан дўсти, кўп муҳим проблемаларни ҳал қилишда фан учун қурбон бўлган ит бу гал ҳам инсоният олдидаги бурчни бажарди.

Иккинчи йўлдошдан олинадиган маълумотлар программаси 7 суткага мўлжалланган эди. Ҳозир бу программа тўла бажарилди ва жониворнинг узоқ вақт космик фазода бўлишига оид жуда муҳим медик-биологик материал олинди. Ундан ташқари қуёш нури спекторининг қисқа тўлқинли ультра бинафша ва рентген қисмлари космик нурлар оқими, радио тўлқинларининг тарқалиши, температура, босим ва бошқалар тўғрисида қимматли материаллар олинди. Бу материаллар ҳозир ўрганилаётир.

Сунъий йўлдошларнинг ҳаёти, уларга жойлаштирилган илмий аппаратураларнинг ишлаш муддати у қадар узоқ эмаслиги сабабли ташкил қилинган оптик ва бошқа станциялар олиб борадиган кузатишлар муҳим роль ўйнайди. Сунъий йўлдошлар радиолокацион, радиотелескопик ва оптик методлар билан кузатилади. Иттифоқимизда оптик метод билан кузатиш станциялари сони 70 га яқин бўлиб, уларда 2 мингдан ортиқ кузатувчи илмий иш олиб бораётир. Шундай станцияларнинг бири В. И. Ленин номидаги Ўрта Осиё Давлат университети ҳузурида очилди. Бу станция Ленин номли колхоз территориясидаги Чиғатой Оқтепасига жойлашган. Бу оптик станция қолган станциялар каби «кичик ой»ларнинг орбита элементларини ҳисоблайди.

Станцияга ҳар куни бир неча ўнлаб шаҳар меҳнаткашлари ва колхозчилар келиб турадилар. Уларни «кичик ой»лар ҳақидаги турли маълумотлар қизиқтиради. Чунончи, бу ўртоқлар сунъий йўлдошни керакли баландликка олиб чиқиш ва учириш техникаси, унинг ҳаёти, яъни қанча вақт давомида Ер атрофида айланиши мумкинлиги, троектория элементлари, ҳаракатланиш принципи, учирувчи ракета ва сунъий йўлдошнинг бир-бирларига нисбатан вазиятларининг ўзгариш сабаблари, сунъий йўлдошнинг келажаги, станциямиз илмий ишлари тўғрисида сўрайдилар.

Қуйида биз бу саволларга қисқача тўхталиб, асосан оптик станция иши ҳақида гапирамиз.

Аэропланларнинг учиши учун махсус жой — аэродром қурилганидек, ракеталарни учириш учун ҳам бетонланган майдон — ракетодром керак. Ана шундай ракетодромни кўз олдингизга келтиринг. Унда вертикаль ҳолда баландлиги тўрт қаватлик уйдек бўлган, кўппоғонали ракета турибди. Ракета охирги поғонасининг бош қисмида махсус алюминий қотишмасидан ясалган шар — бўлажак сунъий йўлдош жойлаштирилган.

Ракетодромда барча тайёргарлик ишлари тугагач, инженер, техник ва барча илмий ходимлар эшиклари пўлатдан ясалган бетонланган ертўлага тушиб кейинги ишларни ўша ердан бошқарадилар. Мана рубильник ҳам босилди. Шу вақт кишини гаранг қиладиган зўр товуш чиқарган ракета юқорига кўтарила бошлайди.

Кўппоғонали ракетанинг биринчи поғонаси — биринчи ракета соатига 5000-6000 километр тезлик билан 60 километр баландликка, иккинчи ракета эса соатига 1700 километр тезлик билан 200 километрга чиққач, йўлдош жойлашган охирги поғона автоматик равишда қўйиб юборилади. Шундан сўнг йўлдош бу ракеталардан олган ҳаракати туфайли 480 километр баландликка кўтарилади ва фақат шундан сўнг учинчи ракетани ҳаракатга келтирувчи механизмлар ишга тушади. Охирги ракета баландликка кўтарилиши билан ўз ҳаракат йўналишини ҳам ўзгартириб боради ва соатига 29000 километр тезлик билан шарни керакли орбитага олиб чиқиб горизонталь ҳолатда отиб юборади. Шундан сўнг бу отилган шар ракетадан олган тезлиги туфайли планетамиз атрофида ҳаракат қилиб юрувчи Ернинг йўлдошига айланади.

Маълумки, атмосферада ҳавонинг зичлиги баландликка қараб ўзгариб тобора сийраклашиб боради. Демак, биз неча юз километр баландликка кўтарилсак, муҳит зичлиги жуда ҳам кам бўлади. Шунинг учун бошқа шароитлар бирхил бўлганда муҳит қаршилиги таъсирида бўлган Ер сунъий йўлдошининг учиш даври турли баландликда турличадир. Назарий ҳисоблашларга қараганда сунъий йўлдош 700 километр баландликда 1 йил учиб юра олса, 300 километр баландликда эса бир ярим ойча уча олади. Сунъий йўлдошга бериладиган бошланғич тезликка қараб унинг троекторияси турлича бўлади. Агар сунъий йўлдош секундига 7,9 километр тезлик билан учирилса, унинг троекторияси айланадан, секундига 8-11,1 километр тезлик билан берилса, ўқлари турлича катталикка эга бўлган эллипслардан иборат бўлади. Масалан, йўлдош секундига 11 километр тезлик билан учирилса, Ер ва Ой орасидаги масофанинг ярмига бориб қайтади, 11,1 километр тезликда эса Ер ва Ойни ўз ичига олувчи эллиптик орбита бўйича ҳаракатланади. Демак, Ой билан Ер орасидаги масофани ва Ойнинг бизга қарамайдиган тескари томонини ўрганиш учун сунъий йўлдошлардан фойдаланиш мумкин.

Маълумки, учирувчи ракета ва биринчи йўлдошнинг ҳаракат орбиталари ҳар хил. Учирувчи ракета биринчи йўлдошга нисбатан пастроқда бўлганлигидан ерни тезроқ айланиб чиқади, яъни унинг Ер атрофида айланиш даври биринчи йўлдошникидан оздир. Шу сабабли учирувчи ракета йўлдошдан олдинга бормоқда.

Ернинг сунъий йўлдоши ёрдамида олиб бориладиган илмий-текшириш ишлари программаси жуда кенгдир. У ҳаракат қилаётган баландликдаги муҳит зичлиги температураси космик нурлар оқими, метеор чанги, қутб шафағининг табиати ва бошқалар ўрганилмоқда.

Тошкент оптик кузатиш станцияси мамлакатимизда тайёрланган энг яхши астрономик, оптик ва радиотехник приборлар билан қуролланган. Кузатиш ишларини Ўрта Осиё Давлат университети физика-математика факультетининг юқори курс студентлари олиб бораётирлар. Уларнинг асосий вазифаси АТ-1 трубкалари ёрдамида ўз пунктлари устидан ўтаётган кичик ойларнинг фазовий координатларини юлдузларга боғлаб аниқлашдир.

АТ-1 астрономик трубкаларининг кўриш майдони 11 градус бўлиб осмондаги жисмнинг равшанлигини олти марта кучайтиради. Окулярга ўтказилган концентрик айланалар 2, 4, 6 ва 9 градус бурчакка эга бўлиб йўлдошнинг маълум вақтдаги координатини 0,5 градусгача аниқлик билан ҳисоблашга имкон беради. Сунъий йўлдошни трубка кўриш майдонининг маълум нуқтасидан қандайдир моментда ўтиш вақтини эса сигнал системаси — магнитофон, радиоприёмник, генератор ва бошқалар 0,1 секундгача аниқлик билан белгилаб беради. Одатда оптик кузатишлар фақат оқшомда ёки эрта тонгда, яъни қуёш горизонтдан бир неча градус пастда бўлганда ўтказилади. Бунга сабаб «сунъий ой»табиий ой сингари нур сочмайди, балки қуёшдан тушган нурни қайтаради. Шу сабабли уни кўриш учун кузатиш станциясида қоронғулик бўлиб, сунъий йўлдошга қуёш нури тушаётган бўлиши керак.

Бундай ҳолат Тошкентда 12, 18 октябрда ва 5-6 ноябрда бўлди. Об-ҳавонинг ноқулай келишига қарамасдан станция кузатувчилари «кичкина ой»ларни ва учирувчи ракетани бир неча марта кузатиб зарур маълумотларни олдилар.

Шундай қилиб, совет олимлари космосга дастлабки дадил қадамларни қўйдилар. Космик фазонинг турли қатламларини физик, метеорологик, биологик ва бошқа жиҳатдан текшириб қимматли маълумотларни тўплаётирлар. Астронавтика соҳасида қўйилаётган ҳар бир қадам инсоннинг планеталараро саёҳат қилиш даврини тобора яқинлаштирмоқда.

А. АЪЗАМОВ,
Ж. АФЗАЛОВ,

САГУ аспирантлари.

Маданий ҳамкорлик тўғрисида Совет-Хитой музокаралари

15 ноябрда СССР Маданият министрлигида маданий ҳамкорлик тўғрисида Совет-Хитой музокаралари бошланди. Совет делегациясига СССР Маданият министри Н. А. Михайлов, Хитой делегациясига Хитой Халқ Республикаси маданият министри Шэнь Янь-бин бошчилик қилмоқдалар.

Томонлар 1957 йилда ҳар иккала мамлакат ўртасидаги маданий алоқаларнинг янада кенгайганлигини мамнуният билан қайд қилдилар.

Музокаралар вақтида СССР билан Хитой Халқ Республикаси ўртасида 1958 йилда маданий ҳамкорлик қилиш плани ишлаб чиқилади. Музокаралар дўстлик ва самимийлик вазиятида ўтмоқда.

Хитой делегацияси СССРда бўлган вақтида турли маданий, ижтимоий, илмий ташкилотлар билан танишади, адабиёт, санъат, кино арбоблари билан ҳамда совет маданиятининг ижодий ходимлари билан учрашади. (ТАСС).

Ядро тадқиқотлари бирлашган институтида илмий-методика кенгаши

ДУБНА (Москва области), 16 ноябрь. (ТАСС). Вильсон камерасидан, диффузия ва шиша камераларидан ядро тадқиқотларида фойдаланиш масалаларига бағишланиб бу ерда 11 ноябрдан 16 ноябрга қадар кенгаш ўтказилди. Бу кенгашда Болгария, Германия Демократик Республикаси, Венгрия, Хитой Халқ Республикаси, Корея Халқ Демократик Республикаси, Мўғулистон, Польша, Румыния, СССР ва Чехословакиядаги 36 институт, лаборатория ва заводларнинг вакиллари қатнашди. Чет эл ва совет олимлари ҳамда инженерлари 50 га яқин доклад қилдилар. Бу докладларда оригинал экспериментал асбоблар ясашдаги муваффақиятлар баён қилинди. Камералар ёрдами билан тадқиқотлар ўтказиш методикасини янада ривожлантириш йўллари кўрсатиб берилди.

Экспериментал техниканинг бу соҳасида кўп ва янги муваффақиятлар бериши мумкин бўлган катта шиша камералар — водород камералари яратиш масалаларига кенгашда зўр эътибор берилди. Зарядланган заррачаларнинг энг янги тезлаткичларида шу камералар ёрдами билан ҳосил қилинадиган тадқиқот материалларини ишлашни автоматлаштириш ҳақидаги докладлар ҳам катта эътиборни жалб қилди. Бу мақсад учун ҳозирги замон электроникасининг ва ҳисоблаш — саноқ техникасининг муваффақиятларидан фойдаланилмоқда.

Кенгашнинг қарорига биноан доимий ишлайдиган иккита комитет тузилди. Бу комитетлар экспериментал материалларни ишлаш учун автомат аппаратлар ва камераларнинг янги типларини яратиш соҳасидаги ишларга ёрдам бериш ва бу ишларни бир-бирига уйғунлаштириш билан шуғулланади. (ТАСС).

А. Запотоцкийни дафн этишда қатнашувчи СССР, Польша ва ГДР ҳукумат делегациялари Прагага келди

ПРАГА, 17 ноябрь. (ТАСС). Чехословакия Республикасининг президенти Антонин Запотоцкийни дафн этиш маросимида қатнашувчи СССР ҳукумат делегацияси бугун махсус поездда Прагага келди. Делегацияга СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ва Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети Президиумининг аъзоси К. Е. Ворошилов бошчилик қилади.

Делегация составида КПСС Марказий Комитети Президиумининг аъзоси Н. Г. Игнатов, Совет Иттифоқи Маршали И. С. Конев, Украина ССР Олий Совети Президиумининг раиси КПСС Марказий Комитети Президиуми аъзолигига кандидат Д. С. Коротченко, СССРнинг Чехословакия Республикасидаги элчиси И. Т. Гришинлар бор.

Чехословакия Республикасининг президенти А. Запотоцкийни дафн этишда қатнашиш учун Польша Халқ Республикасининг ҳукумат делегацияси ва ГДР ҳукумат делегацияси ҳам шу поездда Прагага келди. Польша Халқ Республикаси ҳукумат делегациясига Давлат кенгашининг раиси А. Завадский ва ГДР ҳукумат делегациясига бош министр О. Гротеволь бошчилик қилади.

Марказий вокзалда делегацияларни Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари А. Новотний, ҳукумат раиси В. Широкий, ҳукумат раисининг ўринбосарлари Я. Доланский, В. Копецкий ва Л. Янковцева, Миллат мажлиси раиси З. Фирлингер, Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг секретарлари В. Келер, В. Крутина, О. Черник, министрлар, жамоат ташкилотларининг раҳбарлари, дипломатия корпусининг аъзолари кутиб олдилар.

Вокзал перронида фахрий қоровул саф тортди. Вокзал олдидаги майдонда делегацияларни Чехословакия пойтахтининг меҳнаткашлари кутиб олдилар.

Антонин Запотоцкийни дафн этиш маросимида қатнашадиган чет эл делегациялари

Москвада меҳмон бўлиб турган бир қанча чет эл меҳмонлари Чехословакия Республикаси президенти Антонин Запотоцкийни дафн этиш маросимида қатнашиш учун 17 ноябрда Москвадан Прагага жўнаб кетдилар.

Хитой Халқ Республикасидан: Давлат Кенгаши Бош министрининг ўринбосари ва Молия министри, Хитой Коммунистик партияси Марказий Комитетининг аъзоси Ли Сянь-нянь, Халқ вакиллари Умум Хитой мажлиси доимий Комитети раисининг ўринбосари Сайфуддин Азизов.

Корея Халқ-Демократик Республикасидан: Корея Халқ-Демократик Республикаси Министрлар Кабинети Раисининг ўринбосари ва Ташқи ишлар министри Нам Ир, Давлат контроли министри Пак Мун Гю, Министрлар Кабинети бошқармасининг бошлиғи Цой Чер Хван.

Вьетнам Демократик Республикасидан: Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси Фам Хунг, Социал таъминот министри Нгуен Ксьен.

Мўғулистон Халқ Республикасидан: Мўғулистон Халқ-революцион партияси Марказий Комитетининг секретари Ч. Суренжав, Буюк Халқ хурали Президиумининг аъзоси Я. Янжима, Мўғулистон Халқ-Революцион партияси Марказий Комитети ҳузуридаги партия тарихи институтининг директори Д. Тумур-Очир.

Албания Халқ Республикасидан: Халқ мажлиси президиуми раисининг ўринбосарлари Муслим Пеза ва Пило Перистери жўнаб кетдилар.

Внуково аэродромида делегацияларнинг аъзоларини СССР Ташқи ишлар министрининг ўринбосари Н. С. Патоличев, СССР Ташқи ишлар министрлиги Узоқ Шарқ бўлимининг мудири И. Ф. Курдюков, КПСС Марказий Комитети бўлим мудирининг ўринбосари Б. П. Мирошниченко, Шарқи-Жанубий Осиё бўлими мудирининг ўринбосари Ф. П. Доля, КПСС Марказий Комитетининг ва СССР Ташқи ишлар министрлигининг масъул ходимлари кузатиб қолдилар.

Кузатиб қолувчилар орасида Албания Халқ Республикасининг СССР даги элчиси Михаль Прифти, Хитой Халқ Республикасининг СССР даги элчиси Лю Сяо, Мўғулистон Халқ Республикасининг СССР даги элчиси Санжийн Бата, Корея Халқ-Демократик Республикасининг СССР даги элчиси Ли Син Пхар, Чехословакия Республикасининг СССР даги муваққат ишлар вакили Иван Копецкий, Вьетнам Демократик Республикасининг СССР даги элчихонасидан биринчи секретарь Нгуен Вьет Зунг бор эдилар. (ТАСС).

Халқ мотам тутмоқда

ПРАГА, 17 ноябрь. (ТАСС). Бугун тонг отар пайтдан бошлаб шаҳар чеккасидан Праганинг марказига қараб йўлга чиққан трамвайлар ва троллейбуслар, пойтахтга қатнайдиган шаҳар атрофи поездлари одамлар билан лиқ тўла эди. Одамлар Влтава бўйидаги Прага кремли сари борадилар. Бугун Антонин Запотоцкий билан видолашиш бошланди.

Кремлнинг 2 мингга яқин киши сиғадиган Испан зали мотам либосида. Мотам байроқлари тобут устида қуйи солиниб туради, гуллар қўйилган, президентнинг халқ олдидаги хизматлари учун олган мукофотлари қизил ёстиқчалар устига қўйилган. Тобут ёнида марҳумнинг қариндош-уруғлари ва яқин кишилари турадилар. Тобутнинг ярми давлат байроқлари билан қопланган.

А. Запотоцкий шу залда бундан икки ҳафтагина илгари Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети ва Миллий фронт ҳукумати тантанали мажлисининг баланд минбаридан туриб нутқ сўзлаган эди. Бугун эса мана шу залда халқ ўзининг севимли фарзанди билан видолашмоқда.

Эрталаб соат 8. Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари ва Марказий Комитет секретарлари: Антонин Новотний, Вильям Широкий, Зденек Фирлингер, Яромир Доланский, Вацлав Копецкий, Рудольф Барак, Людмила Янковцева, Карел Бацилек, Бруно Келер, Вратислав Крутина, Олдржих Черник фахрий қоровулда турадилар. Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари ва секретарлари ўрнини ҳукумат делегацияси: ҳукумат раисининг ўринбосари Карел Полачек, автомобиль саноати ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министри Эмиль Зотлоукал, йўллар министри Антонин Поспишил, молия министри Юлиус Дюриш, оғир машинасозлик министри Йозеф Рейтмайер, металлургия саноати ва конлар министри Вацлав Черни, химия саноати министри Йозеф Пучик, мудофаа министри Богумир Ломский, ёқилғи саноати ва энергетика министри Йозеф Йонаш эгаллайдилар.

Мотам куйларининг садолари янграйди. Марҳум президент билан видолашиш учун келган пойтахт ва теварак қишлоқларнинг аҳолиси тобут ёнидан аста ўтмоқда.

Испан залига туташган ҳамма бинолар гулчамбарлар билан тўлган. Буларда Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети, Чехословакия Республикаси ҳукумати, Миллий фронт, Чехословакия-Совет дўстлиги союзи, касаба союзлари марказий совети, Чехословакия ёшлар союзи марказий комитети, Словакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг бюроси, Словакия вакиллар корпуси номидан, жамоат ташкилотлари, корхоналар, ўқув юртлари, ҳарбий қисмлар, мактаблар номидан, Прагадаги элчихоналар ва миссиялар, Чехословакиядаги совет элчихонаси номидан, Чехословакия Республикаси президенти Антонин Запотоцкийни дафн қилиш маросимида иштирок этиш учун келган Совет Иттифоқи ҳукумат делегацияси номидан қўйилган гулчамбарлар бор. Совет Иттифоқи делегациясининг гулчамбарида қуйидаги сўзлар ёзилган:

«Чехословакия Республикаси президенти, халқаро ишчилар ҳаракатининг атоқли арбоби, Совет Иттифоқининг содиқ дўсти Антонин Запотоцкийга Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет Иттифоқи Министрлар Советидан».

Кремль сари бораётган кишилар тобора кўпаймоқдалар. Улар халқнинг содиқ фарзанди билан видолашгани бормоқдалар, чехословак халқи учун, халқаро ишчилар ҳаракати учун жуда катта хизматлар қилган кишига ҳурмат ва муҳаббат билдирмоқдалар.

Маҳаллий вақт билан кундузи соат 4 да Совет Иттифоқи ҳукумат делегациясининг аъзолари К. Е. Ворошилов, Н. Г. Игнатов, И. С. Конев, Д. С. Коротченко ва И. Т. Гришин ўртоқлар фахрий қоровулга турадилар. Уларнинг ўрнини Хитой Халқ Республикаси, Польша Халқ Республикаси, Германия Демократик Республикаси, Албания Халқ Республикаси, Болгария Халқ Республикаси, Румыния Халқ Республикаси ва бошқа мамлакатлар делегацияларининг аъзолари эгаллайди. Кечқурун Жаҳон касаба союзлари федерациясининг ҳамда бошқа халқаро ташкилотларнинг вакиллари фахрий қоровулга туради.

Маҳаллий вақт билан кечқурун соат 8 да Антонин Запотоцкийнинг жасади солинган тобут олдига кириш тўхтатилади. 18 ноябрда эрталаб соат 8 дан соат 11 гача кишилар яна қўйила бошлайди.

«Отелло» номли совет кинофильмига Финляндия фахрий ёрлиғи берилди

ХЕЛЬСИНКИ, 17 ноябрь. (ТАСС). Бундан бир неча йил муқаддам Финляндияда мамлакат экранларида кўрсатиладиган энг яхши фильмларни — мамлакатнинг ўзида ишлаб чиқарилган ва чет эл фильмларини тақдирлаш учун фахрий ёрлиқлар ва мукофотлар таъсис этилган эди. Яқинда «Отелло» деган совет фильмига (постановкачи С. Юткевич), шунингдек 11 та чет эл фильмига фахрий ёрлиқ беришга қарор қилинди.

Сурия чегарасида турк қўшинларининг иғвогарлиги давом этмоқда

ДАМАШҚ, 17 ноябрь. (ТАСС). Матбуот Сурия чегарасида турк қўшинларининг иғвогарлиги давом этаётганлигини билдиради. Кеча турк патрули Атталил районида Сурия чегарасидан ўтди.

Кечаги куннинг ўзида турк патрули Сурияниң Қамишли шаҳри районини ўққа тутди, шунингдек Айниларааб шаҳри районида Сурия қишлоғига қарата ўт очди.

Туркия самолётлари иғвогарлик мақсадида Сурия территорияси устида учиб, Сурияниң ҳаво масофаларини ҳали ҳам бузиб ўтмоқдалар.

Ер сунъий йўлдошларининг ҳаракати тўғрисида

Ернинг иккинчи сунъий йўлдоши 18 ноябрь эрталаб соат 6 га қадар Ер атрофини 208 марта айланиб чиқиб, 9 миллион 535 минг километр масофани босиб ўтди.

Ернинг биринчи сунъий йўлдоши шу вақтгача Ер атрофини 667 марта ва унинг учирувчи ракетаси 672 марта айланиб чиқди. Улар босиб ўтган масофа рўпара даврида Ердан Марсга қадар бўлган масофанинг ярмидан кўпроғини ташкил этади.

Ҳаво очиқ бўлганда Ернинг иккинчи сунъий йўлдошини қуёш чиқиши олдидан шимолий кенгликнинг 63 градусидан 65 градусига қадар ҳамда қуёш ботгандан кейин жанубий кенгликнинг 38 градусидан 62 градусигача оддий кўз билан кўриш мумкин. Биринчи йўлдошнинг учирувчи ракетасини қуёш ботгандан кейин шимолий кенгликнинг 60 градусидан 65 градусигача ҳамда қуёш чиқиши олдидан жанубий кенгликнинг 46 градусидан 63 градусигача кўриш мумкин. (ТАСС).

Камбоджа делегацияси Тошкентдан жўнаб кетди

Камбоджа Халқ-социалистик бирлашмасининг шу партия Марказий Комитети аъзоси Чуоп Самлот бошчилигидаги делегацияси бир неча кун бу ерда меҳмон бўлиб, 18 ноябрда Тошкентдан Москвага жўнаб кетди.

Делегация аъзолари республика ҳаёти билан танишдилар. Улар бир қанча саноат корхоналарини, маданий-оқартув муассасаларини бориб кўрдилар, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясида бўлдилар, Ўртасарой районидаги «Полярная звезда» колхозига бориб келдилар.

Меҳнаткашлар депутатлари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети раисининг ўринбосари Х. Р. Мусахонова меҳмонлар шарафига зиёфат берди. Зиёфат самимий, дўстона вазиятда ўтди. (ЎзТАГ).

ФУТБОЛ

Финал мусобақа

Ўтган якшанба куни марказий «Пахтакор» стадиони футбол ишқибозлари билан тўлди. Бу ерда мамлакат биринчилиги учун «Б» классда ўйнаб ўз зоналарида ғолиб чиққан «Спартак» (Станислав) ва СКВО (Тбилиси) командалари «А» классга ўтиш учун майдонга чиқдилар. Бу финал учрашувни спартакчилар бошлаб бердилар. Бироқ, тўпни тезликда тбилисиликлар олиб кетадилар. Улар ўзларининг юксак маҳоратларини намойиш қилган ҳолда рақиблар дарвозасига кучли ҳужум қилдилар. Марказий ҳужумчи, спорт мастери Тендис Мелашвили тўпни шиддат билан тепиб дарвозага юборади. Аммо станиславликлар дарвозабони Борис Рябинский зўр эпчиллик билан тўпни илиб олади. Орадан уч минут вақт ўтгач ҳарбийлар дарвозабони Василий Иванов ҳам зарб билан тепилган тўпни ушлаб олади.

Иккала команда футболчилари ҳам тобора ғайрат билан ўйнайдилар. Ўйин минут сайин кучаяверади, жиддий тус олади.

Ўйиннинг 25-минутида ҳисоб очилди. Тбилиси СКВО командасининг ўйинчиси Мелашвили тепган тўп тўғри дарвозага бориб киради. Бу ютуқдан илҳомланган ҳарбий ўйинчилар қайта-қайта кучли атакага ўтадилар, лекин натижа чиқмайди.

Тбилиси командаси ҳимоячиларидан бирининг айби билан 11-метрлик штраф берилади. «Спартак» командасининг чап томон ҳужумчиси Анатолий Голошчапов тўпни зарб билан тепиб дарвозага киритади. Шундай қилиб ўйиннинг биринчи ярми 1:1 ҳисоби билан тамом бўлди.

Иккинчи таймда иккала команданинг ҳар қанча уринишига қарамай ҳисоб ўзгармади. Тўсатдан ёғиб қолган ёмғир ўйинга анча ҳалақит берди.

Суратда: ўйин пайти.

Б. Мазур фотоси (ЎзТАГ фотохроникаси).

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ПРОКУРАТУРАСИДА

Пахта нобудгарчилигига йўл қўйган шахслар жавобгарликка тортилди

Шу кунларда областимизнинг колхоз ва совхозларида қолган ҳосилнинг сўнгги граммигача, сира нобуд қилмай йиғиб-териб олиш ва давлатга топшириш учун қизғин кураш бормоқда. Бироқ областимизнинг бир қатор колхозлари ва совхозларида жавобгарликни хис қилмаган, эл бойлигининг қадрига етмаган айрим шахслар кўр-кўрона пахта нобудгарчилигига йўл қўймоқдалар.

Область прокуратураси бу соҳадаги камчиликларни ўрганиб чиқиб, ўз вазифасига совуққонлик билан қараган, пахтанинг кўплаб нобуд бўлишига йўл қўйган шахсларни жиноий жавобгарликка тортди.

Ўртасарой районидаги Ленин номли колхознинг бригада бошлиғи ўртоқ Холматов 21 гектар ерда 3990 килограмм, Бўка районидаги Сталин номли колхознинг бригада бошлиғи С. Маматов 60 гектар ерда 3600 килограмм, Пискент районидаги Булганин номли колхознинг бригада бошлиғи Маматов 8 гектар ерда 900 килограмм, Мирзачўл районидаги «Мирзачўл» совхозининг бригадири Х. Боботоев 30 гектар ерда 1570 килограмм пахтанинг тўкилиб нобуд бўлишига йўл қўйганлар. Улар ўз ишларига масъулиятсизлик билан қараганликлари, бригадада пахта нобудгарчилигига қарши курашни йўлга қўймаганликлари сабабли жавобгарликка тортилдилар.

Шунингдек, Боёвут районидаги Карл Маркс номли колхознинг бригада бошлиғи Ж. Қаюмов, Октябрь районидаги Тельман номли колхознинг йилқичиси Т. Асонов, Ўртасарой районидаги «Гулистон» колхозининг бригада бошлиғи К. Тўқсоновлар ҳам кўплаб пахта нобудгарчилигига йўл қўйганликлари учун жавобгар қилинди.

Мирзачўл районидаги Куйбишев номли колхознинг аъзолари А. Қўзиев ва Жўраевлар колхознинг 16 килограммдан пахтасини ўғирлаганлар ва ундан ип йигирганлар. Ўртасарой районидаги 14-мактабнинг ўқитувчиси Мамбеталиев 400 килограммга яқин кўракни ёқилғи сифатида уйига ташиб олган. Ҳисоблаб чиқилганда бу кўракда 21 килограмм. 600 грамм тоза пахта борлиги аниқланган. Область прокуратураси бу пахта ўғриларини ҳам қилмишларига яраша жиноий жавобгарликка тортди.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

Якшанба куни Гўзал шаҳарга борди. У магазинлардан бирининг остонасида бир кишини учратди. Гўзал бу одамдан бениҳоя қўрқарди. Шундай бўлгач, харид қилишга бало борми? у дуч келган машинага ўтирдию қишлоққа қайтиб келди.

— Нима бўлди, — сўради Али.

— Бундан бир соат олдин Нури Мамед бой билан учрашиб қолдим.

— Бўлмаган гап, янглишасан. Қандай қилиб у буёққа келибди?

— Билмайман, Али, аммо ўша эди. Бироқ соқоли йўқ. Кейинчи, қулоғини кўрдим, эсингдами, қизил, чиноқ эди... Нури Мамед мени таниган бўлса керак. У шундай ғазаб билан қарадики, қўрқиб кетдим.

Али синглисининг гапларига ҳамон ишонмай, ҳўмрайиб ўтирарди.

— Агар гапинг чин бўлса, Гўзал, дарҳол милицияга хабар бериш керак.

ЯНА БИР СИГНАЛ

Подполковник Колязин бугун Гўзал Байтамнинг гаплари ёзилган варақни «913-иш» деб ёзилган папкага солиб қўйди. Тўғри, ҳали ҳозир қиз ҳикоясининг бу ишга алоқадорлигини исботловчи далил йўқ эди. Аммо подполковник фаҳм-фаросатга ишонишга жазм қилди.

Боши газетанинг 17 ноябрь сонида.

Кейинги пайтларда тушган сигналлар ўртасида қандайдир бир боғланиш бўлиши керак.

Давлат хавфсизлигининг ходими Павел Михайлович Колязин воқиаларни соатлаб таҳлил қилиш, ҳеч аҳамиятсиздек туюлган фактлар, белгилар, деталлар, далилларни таққослаб кўришдек ажойиб қобилиятга эга эди. Мана, у, бу сафар ҳам ҳеч нарсага қарамай, Олим Қодирқул (Беркели) якка-ярим вакил бўлмай, балки чиндан ҳам ким биландир алоқа боғлашга бормоқда, деган фикрда эди. Бунинг устига Беркели берган гувоҳликнинг рост бўлишига шубҳаланиш учун сабаблар ҳам бор эди.

Колязин оператив группа билан олти марта М. станциясига борди. Беркели ҳам олти марта иккинчи вагон олдида папирос чекиб айланди, виждонан йўталди ва кўк рўмолча билан бурнини артди. Бироқ унинг олдига ҳеч ким келмади.

Бордию, Беркели терговчига ёлғон гапириб, уни алдаган бўлсачи? Йўқ, Колязин бундай бўлишига ишонмасди. Беркели ҳар бир муваффақиятсизликка учрагандан кейин ҳафсаласи пир бўлганлиги юзидан очиқ-ойдин кўриниб турарди. У гапининг тўғри эканлигини исботлаш учун яна бир марта борайлик деб қатъий илтимос қиларди.

Подполковник энди Беркели учрашмоқчи бўлган киши — «Жайран» ҳақиқатан ҳам бор деган

фикрга қатъий ишонч ҳосил қилди. Подполковник почта ходими Нина Козлова берган гувоҳликни ҳам 913-ишга қўшиб қўйди. Хат шартли сигнал бўлиши мумкин.

Колязин энди Нури Мамед бой билан почтага кирган киши ўртасидаги умумий ўхшаш белгиларни топишга ҳаракат қилмоқда эди. Ҳозирча ўхшаш белгилар оз эди. Қўйкўз, ўртабўй, мана ҳаммаси шу. Гўзал Байтам Меднинг ўнг қулоғи чиноқ, қизил деб айтди. Нина Козлова буни пайқамаган.

Марад Абдураҳмонов номига келган хат! Колязин справка тайёрлади. Марад Абдураҳмоновлар кўп экан, бироқ улардан бирортаси почтага келган нотаниш кишига ўхшамасди. Аниқроғи нотаниш кишида ҳеч қанақа ҳужжат йўқ эди. Бордию, у Марад Абдураҳмонов бўлмасдан қандайдир бошқа киши, балки Нури Мамед бой бўлса-чи?

Колязиннинг фикрлари борган сари уйғунлашиб, изчил бўлиб борарди.

Нури Мамед — бадавлат киши, ер-сув, мол-ҳол эгаси. Унинг бу ерга келишининг сабаби нима? Бой ўз ихтиёри билан ватанига қайтиб келгандир деб ўйлаш жуда ғалати бўлади. Хулоса: Нури Мамед бизнинг территориямизга ташланган. Ким томонидан? Нима мақсадда? Унинг ҳаракат қилиш райони нега чегарага яқин? Беркели алоқа боғлаш учун шу Нури Мамед, яъни ўша «Жайран»нинг олдига юборилган бўлиши ҳам мумкин.

Эшикнинг тиқиллаши Колязиннинг хаёлларини бўлди. Хонага капитан кийимидаги киши кириб келди.

— Ўртоқ подполковник, маълумот олинди, бу маълумот 913-ишга дахлли бўлиши мумкин. Инженер Суваринниннг разведкачи геологлар партиясидан бир ҳафта бурун Амир Ҳайдар исмли киши ғойиб бўлган.

— Ким хабар қилди?

— Милиция лейтенанти Ҳамитов.

— У Ҳайдарнинг қанақа одам эканлигини аниқламабдими?

— Аниқлай олмабди. Суварин Ҳайдарнинг паспортида К. шаҳрининг пропискаси бор эди деб тасдиқлаяпти. У бу одамни бир ярим ой олдин қумга кетишаётганда мавсумий ишга қабул қилган. Ҳамитов К .га телефон қилди, у ерда ҳеч қандай Амир Ҳайдар йўқ. Умуман аллақандай шубҳали шахс.

— Шун-дай! — ўйчанлик билан деди Колязин. — Яна бир сигнал бор... Разведкачилар партияси бу ердан олисми?

— Йўқ, унчалик эмас. Етмиш километрча келади.

— Машинани чақиринг, Петр Игнатьевич. Бирга борамиз...

АМИР ҲАЙДАР КИМ?

Подполковник Колязин геологлар олдидан қайтиб келгач, чегара қўшинлари бошқармасига телефон қилди:

— Сергей Петровичми? Олдингизга боришга рухсат берсангиз...

Бир неча минутдан сўнг улар учрашдилар. Подполковник Керженцев Колязиннинг гапларига диққат билан қулоқ солди.

— Белгилари бир-бирига ўхшашлиги жуда муҳим, — деди Колязин. — Қочоқнинг қулоғи қизил, чиноқ... Гўзал Байтамнинг шу ҳақда айтган гаплари эсингиздами? Энди мен ишонч билан айтишим мумкинки, бу чиндан ҳам ўша Нури Мамед бой. Демак, Амир Ҳайдар билан Нури Мамед иккалови бир шахс. Лекин «Жайран» шуми-йўқми, ҳали номаълум.

— Суварин қандай қилиб дуч келган кишини партияга олибди-а? — сўради Керженцев.

(ДАВОМИ БОР).

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 19/XI да **Мис чавандоз,** 20/XI да **Тоҳир ва Зуҳра.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 20/XI дан янги программа. **Ҳинд филлари.**

«ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз ва кечқурун янги киноповесть **Дитте-одам фарзанди.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кундуз ва кечқурун **Дитте — одам фарзанди,** кеч соат 10 да **Тинч оқар Дон** (1-серия).

Свердлов номли концерт залида
20 ноябрда
Ўзбекистон санъат усталари
КОНЦЕРТИ

Концертда: Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Муккарама Турғунбоева, Фотима Борухова,** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар **Коммуна Исмоилова, Учқун Ғаниев, Эргаш Шукруллаев, Карим Алиев, Мавлуда Аъзамова,** солистлардан **Клара Жалилова, Раҳима Ҳакимова, Дилором Шерова, Эргаш Йўлдошев, Ғафуржон Иноғомов, Тоштемир Шариповлар** қатнашади.

Концертда **«Баҳор» рақс ансамбли** ҳам иштирок этади. Ансамблнинг бадиий раҳбари — Ўзбекистон ССР халқ артисти **Мукаррама Турғунбоева,** бош балетмейстер — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Исахар Оқилов.**

Программани **М. Қориев** олиб боради.

Программада: ўзбек, хоразм, тожик, уйғур, қорақалпоқ, ҳинд халқ ашула, рақс ва музикалари.

Концерт кеч соат 8 яримда бошланади. Билетлар кундуз соат 3 дан сотилади.

ЭСТРАДА ТЕАТРИДА
21 ноябрда
Аббос Муҳитдин асари
«ТАНИШ БАШАРАЛАР»
2 БЎЛИМДА ЯНГИ ЭСТРАДА ТАМОШАСИ.

Режиссёр — **М. Асадуллаев.**

Тамошада: Назрулла Ёқубов ва Кимё Аҳмедова, (сатира, юмор, конферанс, лапарлар), ёшлар ва студентларнинг V ва VI Жаҳон фестиваллари лауреати **Тамара Юнусова, Жамила Қутлиева, Гуля Киякова, Зокиржон Султонов, Эсон Лутфуллаев** ва бошқалар қатнашади.

Тамоша кеч соат 9 да бошланади. Билетлар кундуз соат 2 дан сотилади.

Газета ва журналларга

1958 ЙИЛ УЧУН ОБУНА ҚИЛИШ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Обуна «Союзпечать»нинг ҳамма бўлимларида, республика алоқа конторалари шаҳар ва қишлоқ бўлимларида, шунингдек ўқув юртлари ва муассасалардаги, фабрика, завод, колхоз, совхоз ва МТС-лардаги жамоат обуна вакиллари томонидан қабул қилинади.

«Союзпечать» Тошкент шаҳар бўлимида обуна ҳар куни соат 9 дан 19 гача, якшанба кунларида эса соат 9 дан 18 гача қабул қилинади.

«Қизил Ўзбекистон». «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриёти.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 136. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040. Қишлоқ хўжалик бўлими — 135. Саноат ва транспорт бўлими — 132. Хатлар бўлими — 156, Маҳаллий ахборот бўлими — 132
Секретариат — 34048. Эълонлар бўлими — 38142.

Р. 06260. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. № 1883.